

Latweeschu Awises.

62. gada-gabhjums.

Nr. 35.

Treschdeenā, 31. Augustā (12. Septembari).

1883.

Redaktora adrese: Pastor J. Weide, in Grobin, Kurland. — Ekspedizija Westhorn tga grahmatu bodē Jelgawā.

Rahditajs: No eekschjemehm. No ahriemehm. Wisjannakahs finans. Zaur behdahm pee atsihschanas. Wehstule is Kursemes. Drupus un drustas. Studinaschanas.

No eekschjemehm.

Behterburga. Behterburgā 17. Augustā is Irkutskas atweda 345 pudus un 29 mahzinas selta, pehz tagadejā kursa — par wairak nekā 7 milj. rublu wehrtiba. — Preeksch wisahm protestantu sektehm Kreewijā, kā „Row. Brem.“ stahsta, waldiba gribot isdot wispahrigu likumu. — **Alzisi us alu,** kā „Row. Brem.“ dsirdejusi, nodomahts pa-augstinahst. — **Trihs simti Threeschu** nodomajot us dsihwi apmestees Deenwidus-Kreewijā. — **Melnahs juhvas peekraste** tagad buhwejoj trihs brunu kugus, proti 2 Sewastopolē un 1 Nikolajewā. — **Iwans Turgenews,** slawenais Kreewu rakstneeks, 23. Augustā (4. Septembari) nomiris Parisē. Relatiks lihds pehdigam azumirklim bijis pee pilnas apsinas. Wina nahwes deht wairak Kreewu awischu isnahkufshas ar truhwes malu. Winas faka, ka Turgenewa nahwe ne tikai leels saudejums preeksch rakstneezibas, bet ari preeksch fadsihwes. — **Turgenewa** lihks 24. Augustā (5. Septembari) tizis nowests Kreewu basnizā, Parisē, un tad no turenēs, to wedihš us Behterburgu, deht paglabaschanas Wolkowa kapfehā, blakus Bekinskim. Pilschetas dome nospreedusi suhtihst deputaziju pee Turgenewa lihka sanemschanas, kad to Behterburgā atwedihš, deht pehdigahs goda parahdischanas, un dibinahst Behterburgas uniwersitetē stipendiju us Turgenewa wahrdu, un tāpat elementar-skolu. — **Wairak mahzibas weetās** 24. Augustā tureta peeminas deewakalposchana. — **Leelfirsts Sergijs Aleksandrowitschs** 21. Augustā aisbrauzis us ahriemehm. Winsch braukfshot wispirms us Gotu, kur ap scho laiku ari Edinburgas herzogu un herzogeni gaida, un tad us Wirtembergu un Hesenī, un beidsot us kahdu bahdes weetu Franzijā. — **Generaladjutants grahfs Loris-Melikows** aisbrauzis weseletees Wihsbahdenē. — **Peek Bruhschu kara-spehka manewe-reem,** kuras scho ruden' isrihkos starp Merseburgu un Homburgu, no Kreewu pufes peedalifees gwardijas komandeeris grahfs Schuwalows, gwardijas infanterijas 2. diwisijas generalschtahba preekschneeks palkawneeks Balzs un Kalugas pulka komandeeris palkawneeks Korfakows. Bes tam generalis barons Seddelers dosees us Bruhsiju, eepahstees ar turenēs kara-skolahm. — **Grahfs Loris-Melikows** Mafkawas uniwersitetēi dahwinajis 14 tuhkt. rubl., kura kapitāla intreses isleetajamas 2 stipendijās preeksch Kaukaseescheem.

Immobiliju takseeretā wehrtiba un krona nodoschānu leelums Kursemes pilschetas un meesdōs ir schahdi:

		takseeretā wehrtiba.	kron. nob. leel.
Jelgawas	pilscheta	3,722,190 rubl.	37,398 rubl.
Leepajas	"	1,440,270 "	14,471 "
Kuldigas	"	695,573 "	6,989 "
Jehlabfchtates	"	516,267 "	5,187 "
Wentspils	"	394,586 "	3,965 "
Bauskas	"	389,912 "	3,918 "
Lukuma	"	311,864 "	3,133 "
Misputes	"	296,726 "	2,981 "
Jaunjelgawas	"	184,559 "	1,854 "
Grobinas	"	154,059 "	1,548 "
Piltenes	"	58,249 "	585 "
Talsu	meesta	181,552 "	1,824 "
Jlukstes	"	136,510 "	1,372 "
Saldus	"	94,000 "	945 "
Dobele	"	84,737 "	851 "
Palangas	"	68,345 "	687 "

		takseeretā wehrtiba.	kron. nob. leel.
Grihwas	meesta	50,412 "	506 "
Jaun-Subatas	"	30,898 "	311 "
Sabiles	"	30,066 "	302 "
Bez-Subatas	"	25,900 "	260 "
Randawas	"	23,780 "	239 "
Sasmas	"	21,237 "	213 "
Durbes	"	15,970 "	161 "

kopā 8,927,662 rubl. 89,700 rubl.

Bez-Platonēs Witeiku fainneekam nakti us 24. Augustu nosagti no ganibahm diwi sirgi. Weens no wineem bijis fashlehts ar dselsē pineklu. Zit domajams, — pineklis buhs atmuhlehts. — **Wes tam wehl** nosagti weeni tambora un weeni dehtu rati, abji ar dselsē asihm un wisas sirgu brauzamahs leetas. — **Nahlamā deenā** weens no sagtajeem sirgeem gan atrasts schosejas malā, ne tahlu no Jelgawas, pret Romas frogu; bet tas labakais wehl schodeen pagalam. — **Schosejas uskopejs,** redsedams wakeju sirgu sawā robeschā, winam peederofcho sahli ehtam, to nokihlajis; bet kad sirgu mekletajs isteizis nakti padarito sahdsibas schahdi, tad minetais zeta kopejs sirgu atdewis bes nekahdas kihlu naudas. — **Galā wehl** japeemin, ka rati un sirgu leetas atradufshahs ne-aisflehtās ruhmes. **Weefons.**

Par Sunakstes draudsi un winas darboschānos isglihtibas un plaukschānos siņā jau kahdus wahrduš biju dsirdejis zaur laitraksteem — kā ari no laudihm. Tapehz zeru, ka laipnais lasitajs nenems launā, kad lo pasinoju par Sunakstes draudsi, kā sawu dsimteni, ko preeksch 28 gadeem atstahju un schogad atkal apmekleju. 23. Junijā, pulksten 5ōs pehz pusdeenās, atsneedsu sawas dsimtenēs jaukos, no dabas mahmulinas isrotatos kalnus. Sirds man aispreela pulksteja, kad atzerejos, ka pa scheem gresnajeem dabas jaukumeem sawas behrnibas un jaunibas deenas preezigi esmu pawadijis, sawu balfi lihds ar putnineem pazeldams. **Peek Warenbrotas** jau ceraudsiju Sunakstes basnizās torni, kas par kalneem pazeldamees manim tā kā preti fazi: „Nahz, nahz! nebihstees, es esmu tas pats, kas Dewi Lawōs behrna gaddōs zaur pulkstena balfi esmu aiginajis us ta Augustā Kunga flaweschānu un peeluhgshānu. — **To mihlestibu,** ko preeksch 28 gadeem Tu schē baudiji, kad pirmo reis ar wifu draudsi kopā to Augusto Kungu un Tehwu flaweji par wina leelo schehlastibu, ko winsch saweem behrneem parahda, ari tagad Dewim neleegfchu. **Jehschu** es gan esmu drusku pahrgehrbees no ahrenēs un eekshas, tad tomehr esmu tas pats, kas preeksch 28 gadeem biju. — **Tas pats dsihwais,** spehzigais Deewa wahrds wehl schodeen atflan apalsch manis, kas werd is Deewa wahrdu faldeem awoscheem, wiseem atspirdsinaschānu sneegdams. **Stipri** es karoju pret schi laika launo garu, kas plosfahs, nemeera fehllu fehdamis kristigās draudses.“ **Schahdās domās** eegrimis, es atsneedsu Sunakstes basnizās frogu, kur, sawu lopiau atpuhtinadams, dewos us jauko lapu kalnīnu, kur guf wezais Stenders, kreetnais strahdneeks Latweeschu rakstneezibas laukā. — **Par wifu** man ruhpeja redseht to „peeminas sismi“, ko preeksch gadeem Latweeschu gribeja zelt. **Bet** kad nogahju, tad tik to paschu „peeminas sismi“ atradu, kas jau preeksch 28 gadeem tur bij. **Waj** waretu buht — ka Latweeschu mihlestiba us scho augsti zeenijamo goda wihru pastahwetu tik ween wahrdōs un ne darbōs. **Es** peegahju pee ta Stendera truhdu weetinas, kas man bij kā pirmais Deewa wahrdu fludinatajs, un nowehleju winam saldu dusu. **Ed** it nejauschi jaukas balfis no Sunakstes mahzitaja muischās leewenehm atflaneja manās ausis. **Es** pasinu no balfs tagadejo zeen. **Stendera** mahzitaju, kas ar saweem draudses behrneem lihds skandinaja, tos mahzidams.

Steidsos tuwaki pee tahs jaukabs dseedaschanas. Dabuju sinagt, ka tahs dseefmas topot faskandinatas dehl rihtheenas; jo rihthä tapfchot skolas fwehtki fwineti. Driht swanitajs no basnizas torna pasludinaja Zahnu deenas fwehtwakaru. Tas mani atgahdinaja, mefleht naktis korteli. Basnizai garam eijot, redseju gehrbkambara durwis wakä; zaur schim eegahjis, apluhkoju glihti kopto Deewa namu. Gehrbkambari man azis fritu weena leela tahpele, kur ar leeleem burdeem bij rakstihth: „Rahrtas rahditajs, kureem pehrmindereem fwehtteenä japalihds deewakalposchanu nokopt.“ Bij pa tschetreem katrä fwehtdeenä; tä ka zetortä fwehtdeenä pehrminderam bij amata kopfchanas deena. — Saulite, jauki rotadamees un jaukos kalna galus apseltodama, skubinaja „Zahna behrnus“ us Zahnu preekeem un wainagu pihfchanu. Ari es demos pee sawa drauga. Gar jaunno skolas namu garam brauzot, peetureju un apskatiju winas lahtigo eedalifchanu. War gan teikt, ka reti buhs otis tahds skolas nams, kas til lahtigi eedalihth, ka schis. Tahlak brauzot, dsirdeju preezigos Zahna behrnus wezabs Latweeschu tautas dseefmas skandinam. Rokluwu pee sawa drauga S. fga, kas mani toti laipni usnehma. Safweizinajuschees, pee wakarina galda aizinati, kur S. fgs, ka basnizas pehrminderis, man skaidras un plaskakas sinas dewa par rihtheenas fwehtijameem skolu fwehtkeem, par draudses dahwanu mefchanu, dehl behrnu pameeloschanas, us to zeen. uszihthigais draudses mahzitajs, Stendera fgs, draudsi usmudinajis un zaur pehrminderu palihdsibu falafijis. — Lai gan pehz sawa zela, tä ka nokufis, labprahht meerigi buhtu atdusejees, bet preezige Zahnu behrni mani usjautrinaja. Rihthä dewamees us basnizu, kas ar meijahm bij puschkota. Basnizas pehrminderi, ar sawahm jaukahn amata simehm, sudraba krustineem pee kruhts, draudsi sagaidija, katram weetinu eerahdidami un preekschejos benkus dehl skolas behrneem pataupidami. Rahdu leelu, fwehtu preeku es schini deenä sawa firdi jutu, redsot to lahtibu, kas minetä basnizä notika, nespehju aprakstihth. Til to faku, ka fwehts klufums waldija; ne tas masakais trofniis bij manams, kas trauzetu domas, Deewa wahrdu klaufotees, — tä ka Deewam schehl esmu peedsihwojis daschä zitä weeta, kur pulkeem par spredika laiku wasajabs pa basnizu eelschä un ahrä, ka mahzitajam no kanzeles waijag atgahdinahht, lai pee lahtibas turabs. Bet Sunakstes draudse, ka war redseht, fwehtuma zeenischanas sinä ir til tahku, ka to par leelu kaunu turetu. Pulksten ¹/₂ 11ds zeen. draudses mahzitajs no mahzitaja muischas, ar wisu skolu skolas behrneem un karogeem (jo katra skola bija sewim karogu gahdajusi), nahza us basnizu. Karogus ahrpuse atstahdami, un lahtigi eedaliti, behrni no zeen. mahzitaja tapa lihds altarim westi, kur pehz Deewa peeluhgchanas katrs dabuja sawu weetinu. Nu fahzabs deewakalposchana, ko puschkoja dauds 4-balsigas dseefmas, no Sunakstes draudses jauktä kora jauki dseedatas. Kanzelē zeen. Stendera mahzitajs jaukeem, swarigeem wahrdeem draudsi usrunaja, kahdä sinä skolas fwehtkus ar Zahnu deenu saweenojis. Tad rahdija, no behrna eefahhdams, ka mihlestibas rolas, kas no wezakeem top preti sneegtas, kopdamas nepeeluhst, lihds tahm mihlahm, fwehtahm rolahm, kas no mihlestibas us zilweku behrneem pee krusta likabs zaur-urbtees. Tad ari peerahdija, ka skola un basniza, schihs abas, strahdä kristigä draudse par usplaukchanu — kristigös mihlestibas un goda darbös. Pehz spredika behrni tapa preeksch altara sapulzinati, kur tee jauki dseedaja, un par zetorto haufli pahrlauschinati, mahzitajs peerahdija, ka tee eenaidi un strihdi, kas schini laikä stary wezakeem un behrneem beefchi ween ronami, pa leelu leelai dala no behrneem top isperinati. Zifskaidroja, ka wezaki un waldifchanas un waldineeki zeenä, godä turami, ka Deewa weetneeki, un ka nebuhs dsihtees isnihzinahht daschadas lauschu lahtas, ko patš Deews zehlis; to darot tilai walfis un lahtibas pretineeki, kas pretojabs Deewa un walfiju likumeem. Pehz beigtas deewakalposchanas tapa skolas behrni, pehz skolahm, basnizas dahsā, pee leelajeem wahrteem, ar saweem karogeem sapulzinati. Nu eefahzabs gahjeens us fwehtku weetu, kas atradahs ne tahku no basnizas, jaukās pakalnēs, no meijahm un karogeem puschkota, ar bagati klasteem galdeem. Papreeksch gahja dseedataju koris ar sawu dauds goda algahm puschkota karogu. Tad mahzitajs un skolotaji, katrs ar saweem skoleneem un karogeem. Pehz tam wisa draudse, gan lahtahm, gan braulshus; winu stary bij redsami ari augstakas lahtas laudis, kas gribeja dalibu nemt pee scheem fwehtkeem. Wispirms behrni, dseedataji, ka ari skolotaji tila meeloti. Tad fwehtkus atlahja ar dseefm.: „Pamodees tauta Latwijä.“ — Tapa dauds dseedahth no kora dseedatajeem un behrneem. Wisas dseefmas toti jauki gahja, waditas no pascha mahzitaja. Wehlah

tapa uswesti daschadi behrnu preeki! Weiklee fkehjeji un lahpeji dabuja goda algas, kas faskahweja is daschadahm derigahm leetahm. Ari meitenehm sawas spehles bij isweiziba jarahda, pee lam weiklahabs dabuja goda algas. Man rahdijabs, ka beigās gandriht katrs kahdu masu dahwaninu dabuja. Kä dsirdeju, tad scho wisu esot Warenbrokas dsimtskungs barons v. Behrs schlinkojis, kas ari patš pee scheem fwehtkeem dsihwu dalibu nehma. No tam redsams, ka schi laika eenaidibas gars wehl naw spehjis to kristigo mihlestibas faiti stary kungeem un laudihm pagalam faraufstihth. Lai Deews dod, ka kristiga mihlestiba stary kungeem un laudihm plauktu un augtu! Beidsot tapa wehl wisi behrni meeloti un tad atlaisti. Mahzitajs, ka pehdigais, us fwehtku weetas atlikabs ar sawejeem. Ar kahdu leelu uszihthibu schis teizamais un zeenijamais wihs sawa draudse pee winas isglihtibas strahdä, — to mana spalwa nespehji aprakstihth. Ar wahrdu teikt, wisur bij manama ta labakä lahtiba. — Sunakstes draudse ari semkopibas un fainneejibas sinä ir leelus fokus us preekschu spehrusi, tä ka preeks winu glihti koptabs mahjas un laukus apskatot. — Buhtu wehlejams, kaut ari zitas draudses tahdus skolas fwehtkus isrihkotu. Ja ari kahdai draudsei tahdu zeen. lungu palihdsibas truhktu, tad lai pati draudse gahdä, ka weiklee skolas behrni tahdös fwehtkös taptu ar goda algahm apdahwinati. Tas daritu leelu preeku skolas behrneem.

Beidsot wehlu Sunakstes draudsei augt un plaukt wisa kristigä buhfchanä. Lai ta weenprahhtiba un ustiziba stary draudsi, mahzitaju un kungeem, kas bij manama, wehl jo leelakä mehrä us preekschu eetu, tä ka nekahds tautu naidš notaptu manihth, bet ka wisas tautas muhsu tehwijä un dsintenē weena otrai roku sneegtu un weena otu ne-apflaustu! To wehlahs Dsolina Andrejs.

Kuldiga. Kuldigas pilsehtas pahrwalde nodomajusi, kopä ar Wentšpils un Pilteneš pilsehtu pahrwaldehym un Kuldigas un Wentšpils aprinku aistahweem, luhgt waldibu, lai gahdatu par Wentes upes padfiliinaschanu, tä ka pa winu waretu braukt ar kugeem. — Par Wentes padfiliinaschanu bija jau 1865. gadä spreesis, un wisi padfiliinaschanas darbi aprehlinati ar 192 tuhst. 667 rubl. Schis rehkinums taisihth pehz 7 pehdu dsiluma; bet kad tagad preeksch sekli eijoscheem twaikoneem peeteek ar tilai pus til leelu dsilumu, tad, ka protams, ari isdoschanas pee upes dsilinaschanas stipri masinasces, un tamdehl zerams, ka waijadsige lihdsekli tagad drihsak buhs dabujami, nekä 1865. gadä.

Rihga. Tornakalnä schinis deenas, ka „B. W.“ sino, atkal kahds gudrineeks pahrmahzijis kahdu wezi, moderneeku is Kursemes, kas ar waru lahtojis ahtri tapt bagahth. Krahneeks solijis schim par fimts rubl. apgahdaht 260 rubl. neriktigas naudas. Moderneeks, par tahdu laimi loti preezigs, ari atdewis prafito summu. Wehlah, kad fatikuschees, tad neriktigabs naudas tirgotajs it neneeka wairs no tam nestajis. Schis eenefigais weikals notizis us Jelgawas schofejas. Bagehreto summu wezis til-ko spehjis sadabuht is eewestahs prezes, un nu, wisu, lihds pehdejam rubulim, krahneekam atdewis, newareja wairs bes zita palihdsibas pahrbraukt us mahjahm. — **Baltijas domenu pahrwaldē 4.** Oktobri buhs torzi preeksch 16 grunts-gabalu isdoschanas us grunts-zinfi, Skolas II. apgabala. Pee tahs paschas reisas us grunts-zinfi tiks isdots weens grunts-gabals Belderinu III. apgabala. — **Par jaunnu Baltijas wezlaidu dokumentu atrafchanu „Ztga f. St. u. L.“** sino: Baltijas wehtures draugs grahs Woldemars Broel-Platers tautas bibliotekä Parise atradis sehjumu, kurä atrodotees daschu dokumentu noraksti, kas simejotees us Kursemes un Widsemes senatni, un proti par Kursemi 28, par Widsemi 2 un par Rihgu 5. Dokumenti esot is 1576.—79. gadam, un pa leelakai dala faskahwot is raksteem, ko kehniusch Stefans Batorijis laidis herzogam Gotthardam Kettlerim, un is pehdejä atbildehm. — **Widsemes gubernas waldes dakteru-teefas nodala** issino Widsemes gubernas awise Nē 94. no 22. Augusta, ka ap Julija mehnescha widu daschös Werawas aprinka apgabals parahdijusees afins-sehrga, un proti, Kergelē un Kawershofā, ka ari Karaskas, Riomas un Warbusas muischu pagastös lihds 1. Augustam sch. g. pawisam fasklimuschas 125 personas, no kurahm 15 personas iswefekojuschabs, 19 nomiruschas un 91 palikusi ahrstefchanä. Lihds 10. Augustam tahlak fasklimuschas 73 personas, tä ka lihds tam laitam no wifseem 198 afins-sehrgas flimneekem 53 iswefekojuschees, 38 nomiruschi un 107 palikuschi ahrstefchanä. — Ari Werawas pilsehtä parahdijusees afins-sehrga, un proti lihds 13. Augustam fasklimuschas 19 personas, no kurahm 6 nomiruschas, 6 iswefekojuschabs un 7 palikuschas ahrstefchanä. — Simejotees us leefas-sehrgu, ja-

faka, ka Behrnawas un Walkas aprinkōs ta stipri gahjuſi maſumā, turpretim Wilandes un Tehrpataſ aprinkōs eeſtatama par nobeiguſchoſ. — Mihgaſ pilſehtas lopus-ahriſt 18. Auguſtā ſch. g. apleežinajis, ka Binku muuſchā 3 gowis un 1 firgſ ſafirguſchi ar leeſasfehrgu, un ka 2 gowis un taſ firgſ jau krituſchi. — Waijadſigee ſoli wiſur ſperti.

Salaspili, tā „Rig. Žtga“ ſtahſta, ſwehtdeen, 21. Auguſtā, diwiſijas generata klahnbuſchana, bijuſi kaſaku un huſaru oſižeeru jahſchanahſ. Dalibu nehmuſchi wairak nekā 20 oſižeeru. Bijis jajahj 2 werſtes, un pee tam pahſ kahdu upiti japelđ un 7 ziti ſchlehrſchli japahrwar. Pirmāis mehrki ſaſneedſis — kornets Schiſchkins, par ko dabujiſ pirmo algu, ſaſtahwofchu iſ 160 rubl. nauda un kahdas neleelas goda dahwanas.

Iſ Iſſchikileſ rakſta „Balt. Wehſtneſim“, ka tur 22. Auguſtā, ap pulkſten ſeem wakarā, ploſižueeſ ſipra auka, pawadita no lectuſ un kruſas, kaſ ne maſu ſlahdi padarijuſi. Žhpafchi leela ſlahde eſot jazeeſch Sprehſtinmuuſchas renteſ-kungam, kam auka ſagahjuſi 2 leeluſ ſchluhuſ, rudſeem pildituſ, un ſadragajuſi tur atrodofchoſ kufamo maſchinu. — Kruſa iſſituſi wairak logu un iſgahjuſi kokuſ.

Tehrpata. Tehrpataſ mahzibaſ apgabala jaunajam kuratoram, geheimrahtam Kapuſtinam, uniwerſiteteſ prorektorſ 18. Auguſtā ſtahdijis preekſchā ſtudentu korporaziju aiſſtahwuſ, pee kam kuratorſ leelā ſkaiſtā ſapulzejuſchoſ ſtudentuſ tā uſrunajis: Jauniba eſot ſelſ; tiſ wiſuluſ waijagot iſſchirt no iſſtenahſ wehrtibaſ. Tehrpataſ ſtudenti peeſkaiſtami iſſtenai wehrtibai. Wini weenumehr un wiſoſ laiſkōſ uſturejuſchi ſawu labo ſlawu. Wiſch, kuratorſ, tamdehl, ka jaunibaſ draugſ un ſenakaiſ Wahzu ſtudentſ, preezajoteeſ, ar Tehrpataſ ſtudenteem ſtahteſ tuwakā ſakarā. — Nuna pee wiſeem atſtahujuſi wiſlabako eeſpaidu.

No Gologowſkaſ „B. W.“ ſino, ka tur Tirſas upē (kaſ Gaujā eeteſ) atkal atraſti gleemeſchi ar pehrlitehm. Tirſas upē — ka laſaimſ — ſenakōſ laiſkōſ bijuſi it naiğa pehrku ſweija. Tagad atraſtaſ pehrleſ wehl ne wiſai attihſtiſtaſ.

Warſchawa, ka „Now. Wr.“ ſtahſta, pee uniwerſiteteſ nama eſot peeſiſtſ no inſpektora paraſtihtſ iſſludinajumſ, ka jaunajam ſkoloſ gadam ſahkoteeſ wiſeem ſtudenteem waijagot eegahdateeſ noteikto mundeeri, beſ kura netiſſchot laiſi uniwerſiteteſ namā un nedabuſſchot biſeteſ preekſch ležiju apmelleſchanaſ. — Dſudamſ, ka nabagaſee ſtudenti dabuſſchot naudaſ palihdſibu preekſch mundeera eegahdaſchanaſ.

Maſkawa. Nakti no 17. uſ 18. Auguſtu, ap pulkſten 2eem rihtā, Miſchnij-Nowgorodaſ dſelſſzela, ſtarp Ruſkowaſ un Dbiralowaſ ſtanzijahm, aplaupija pretſchu brauzeenu. Sagki laiſkam jau Ruſkowā bij eekahpuſchi brauzena, zela tad uſlauſuſchi wagonu un peeſalnē ne tahtu no Dbiralowaſ iſmetuſchi laukā daſchāſ palas kofwilnaſ. Dbiralowā gan pamanija ſahdſibu, un tuhtit ari liſta iſmekleht nobraukto zela gabalu, beſ no ſagteem un ſagtahm mantahm ne pehdas; tamdehl jadomā, ka bijuſchi palihgi, kaſ mantas tuhtit noweduſchi droſchā weeta. Skahdeſ leelumſ wehl neſinamſ.

Saratowā kahds ſemneekſ ſtaigajot aplahrt ubagodamſ ar ſawu dehtu, kropli ar 4 rokahm. Kahju weeta behrnam eſot pilnigi attihſtiſtaſ rokaſ, kuru pirkſti tiſ pat lunkani ka zitu kauſchu. Wiſch 8 gaduſ wežſ, beſ iſſkatoteeſ pehž 4 gadu behrna. Garigi taſ loti apdahwinahtſ un mahziteeſ mahzoteeſ weegli.

No ahrſemehm.

Holande. Baſuduſchais Holandeſchu ſeemeſ-pola eeſpedižijas twaiſoniſ „Warna“ uſeeteſ, — wiſmaſaſ wiſi žilweki, kaſ uſ twaiſona bijuſchi, tiſuſchi iſglahbti. Paſ twaiſoniſ bijis tiſ ſtipri apſlahdehtſ, ka tižis atſtahtſ un nogrimis. Žtin ſklaidru ſinu wehl truhtſt. Leelaſ, ka „Warnaſ“ kugotaji tiſuſchi uſnemti no Dahnu ſeemeſ-pola eeſpedižijas twaiſona „Dimſna“, kaſ ari bij paſudiſ, beſ tagad uſeeteſ wakarōſ no Nowajaſ Semtaſ ſalaſ. „Dimſna“ eſot eeſaluſi un ſchim brihſſcham palikuſi ſawā agrakā weeta; wiſi žilweki uſ winaſ eſot weſeli. Kahdi likteni abeem twaiſoneem bijuſchi, par to turpmaſ tiſe plaſchati ſinoteſ. Tā ka abi twaiſoniſ uſeeti Nowajaſ Semtaſ ſalaſ wakarā puſē, tad jadomā, ka wini tur nonahkuſchi atpaſaſ braudami no ſawahm ſeemeſa ſtanzijahm.

Wahzija. Par nelaimi, kaſ ſwehtdeen, Sedanaſ ſwehtku deenaſ wakarā, notika uſ Steglizaſ bahnuſcha (ne taht no Berlineſ) un par kuru jau iſſi ſinojahm, nahl ſchahdas ſihkalaſ ſinaſ: Uſ bahnuſcha perona pulkſten 10ōſ wakarā bij ſapulzejuſcheeſ lihđſ 400 žilweku (ſwehtdeenaſ iſbraujeji iſ Berlineſ), kaſ gaidija uſ wilzeenu iſ Potsdamaſ, lai waretu winā eekahpt un aiſbraukſt Verli e. Beidſot

wilzeenſ iſ Potsdamaſ atſkrehja, beſ publika wehl netika no perona laiſta ſemē, jo tai preekſch mineta wilzeena ſaſneegſchanaſ bij ja-eet pahri pahſ zitahm dſelſſzela ſleedehtm, pa kuzahm kaſtru brihdi wareja atſkreet kureera wilzeenſ, kaſ iſ Berlineſ gahja uſ Potsdamu. Publika, waj nu neſinadama to, waj domadama, ka wehl deewſgar laiſka, ſahla kahpt pahri pahſ perona trelineem, un beidſot attaiſija ari treliu wahrtuſ, tā ka žilweku ſtraume tuhtit dewahſ uſ dſelſſzela. Katraſ ſteidſahſ, gribedamſ pirmaiſ dabuht ſawā wilzeena weetu, jo deht leelā paſaſcheeru pulka bij ruhpeſ, ka wiſi newarehſ tiſt uſnemti. Gan dſelſſzela amata wihri brehja, lai ne-eijot, jo kureera wilzeenſ iſ Berlineſ nahlot, beſ kaudiſ aiſ trokſchna laiſkam naw ſapratuſchi to. Waktneekſ, kaſ eeraudſija kureera wilzeena ugumi, gan tuhtit dewa ſihmi, lai apturot. Wilzeena wadoniſ ari paſlauſija ſihmei, beſ newareja aptureht wilzeenu, jo taſ ſkrehja ar leelako ſpehku, tamdehl ka winam nebij Steglizaſ ſtanziā ja-apſtahjahſ, beſ jabrauz taiſni uſ Potsdamu. Tā tad kureera wilzeenſ ar wiſu ſpehku ſkrehja taiſni zaur paſchu kauſchu pulku, kaſ atradaſ uſ zela ſleedehtm. Negantſ kleeſeeneſ peepeſchi atſkaneja, un nelaimi bij notikuſi. 17 wihri, 18 ſeewaſ un 4 behrni bij uſ weetaſ nonahweti, un 5 žilweki gruhti eewainoti. Žiſ peronu weegli eewainotaſ, naw ſinamſ. Weenai jaunai dahmai bij nogreeſta galwa ka ar naſi; galwu atrada ar žepuri uſ winaſ. Kahdai jaunai ſeewai bij nogreeſtaſ abas kahjaſ. Kad winu eeneſa bahnuiſi, wina dſemdeja behrnu un drihſ nomira. Kahdam ſadauſitam wihreeſcha lihkim bij gandrihſ wiſaſ drehbeſ noplehſtaſ: wiſch bij ſagrahbtſ no riteneem un warbuht 20 reiſaſ ſchurp un turp mehtahtſ. Kahds pilſoniſ, kaſ tai deenā no kahdas Berlineſ ſtrehlineeku beedribaſ bij eeželtſ par ſtrehlineeku kchninu, tiſka kopā ar ſawu kuroga neſeju nonahwehtſ. Weenſ unteroſižeeris atrada kopā ar ſawu bruhti nahwi; otriſ unteroſižeeris, kaſ ari ar ſawu bruhti tur atradaſ, paſ iſglahbahaſ, beſ wina bruhte tiſka nonahweta. Pehdeja ari gandrihſ buhtu bijuſi glahbta, jo wina jau bij uſ ſawa wilzeena kahpſchla, kur ta bij droſcha, beſ gaiſa ſtraume, kaſ zehlahſ no kureera wilzeena ſkreeſchanaſ, un warbuht ari nelaimigaſ pahrbihſchanaſ, noſweeda winu no kahpſchla dehta uſ otram ſleedehtm, kur ta ažuſmirkli wehlaſ bij pagalam. Kureera wilzeenſ tiſ leelu gabalu aiſ Steglizaſ ſtanziāſ wareja apſtahteſ; beſ wina wedejeem ne-atlika wairſ zita darba, ka tiſ tihriht ſawa wilzeena ritenuſ no žilweku aſinihm un meeaſ daſahm. Par nelaimiſ atgadijumu teel weſta iſmekleſchana. Par nelaimiſ leelako zehloni eerauga bahnuiſcha ſchaurumu. Kaut gan tur iſ deenaſ noteek, ka tur paſaſcheeru wilzeenſ iſ Potsdamaſ tai paſchā laiſka uſnem paſaſcheeruſ, kad kureera wilzeenſ iſ Berlineſ ſkreen uſ otram dſelſſzela ſleedehtm zauri, tad tomehr abas ſleedeſ ir tiſ tuwu, ka winu ſtarpā preekſch publikaſ naw weetaſ, un paſaſcheereem, kaſ taiſahſ eekahpt Potsdamaſ wilzeena, nahlahſ ſtahwieht uſ otram ſleedehtm. Par to jau daudſkahrt bij zehluſchahſ ſuhdſibaſ, un pagahjuſcho wakar dſelſſzela miniſteris Maibachſ bij eeſneedſis Bruhſchu deputatu namam preekſchlikumu, kura taſ pagehreja 422 tuhtſt. mahrtu preekſch Steglizaſ bahnuiſcha pahrbuhweſ. Beſ deputatu namſ uſ ſawaſ komiſijaſ preekſchlikumu ar 173 pret 141 baſi atraidija preekſchlikumu, tamdehl ka pagehretaſ naudaſ ſumma bij par leelu. Tagad nu weenſ mekle uſkraut otram wainu par preekſchlikuma atraidiſchana. —

Sedanaſ kaurjaſ peeminaſ ſwehtki, kaſ krita uſ ſwehtdeenu, 21. Auguſtu (2. Septemberi), pa leelakai daſai ſwiniſi jau ſeſtdeena — eeraſtā wiſſē. — **Walſtaſ-ſapulze ahtri pabeiguſi ſawaſ daſiſchanaſ.** Wina apſtiprinajuſi ari otriſ un treſchā baſoſchana Wahzu-ſpahneſchu tiſdſneezibaſ lihgumu, tahtal ſtarpantuiſko lihgumu par ſweiju Wahzu juhra, un beidſot kahdu preekſchlikumu robeſchu tuhtu pamaſinaſchanaſ leeta. Pehž tam walſtaſ-ſapulze atkal tiſuſi ſlehgta.

Auſtrija. Auſtreeſchu awiſeſ ſchelojahſ, ka Rumeniāſ kchnina Kahrla laiſnā uſnemſchana ne-eſot neka lihđſejuſi. Pehniſch ne-eelaideeſ nelahdaſ ſarunāſ ar Auſtreeſchu walđibu un nelahda tuwoſchanaſ ſtarp Auſtriju un Rumeniju ne-eſot panahkta. — **Ungariāſ wirſprokureeriſ** laiđis wiſeem Ungaru prokureereem pawehli, ka tee ſpertu zeetuſ ſokuſ pret Schiddu waijatajeem, un it ihpaſchi pret teem, kaſ uſ ſchihm waijaſchanaſ rihda. Wiſch peeſodinajis, ka pee iſmekleſchanaſ neluhlotu ne uſ kahdu kahrtu waj ſadſihweſ buhſchanaſ, beſ ſpertu zeetuſ ſokuſ tiſ pat pret augſtakeem, ka ſemaſkeem wihreem. — Tahtal Ungaru walđiba nodomajot ſpert ſokuſ ari pret daſcheem laiſkraſteem, kaſ ſkubinajuſchi uſ Schiddu waijaſchana. Schai ſinā grib iſdot jaunu likumu. — **Graſa Schambora** lihkiſ paglabahtſ Geerjaſ pilſchta. Beſ nedſ Pariſeſ grahſ, nedſ ziti Orleanu printſchi nepeedaſijahſ pee behrehm, kaut gan wini preekſch

tam bij Wihne atbraufuschi. Das notizis tamdehl, ka wineem bij eerahditas tahlakas weetas, eet sahrkam rakaf, un ne pirmahs. — **Grahfs Schambors** fawâ testamentê norakstijis 400 tuhtst. franku pahwestam par Behtera grafi. No schi kapitala pahwestis dabon til pat leelas prozentes, zil grahfs Schambors il gadus mehdsa subtiht pahwestam par Behtera grafi. — **Wihne isgahjuscha nedela** bijis dauds leelu uguns-grehlu. It ihpafchi kahds leels mallas krahjums pilnigi fadedsis. Waj uguns zehlupees zaur kaunprahstigu peelikschanu, waj zaur ne-u-manibu, wehl naw isdabuhst.

Anglija. Ne fen kahds Anglu Schihds tika is Behterburgas zaur polizeju israidihst, jo pehz pastahwofcheem likumeem Behterburga Schihdi nedrihst usturetees, isnemot sinamas, likumâ nofazitas schkiras. Bet tagad, us daudskahrtigu skubinaschanu, Anglu waldiba esot eefahlfusi farunas, waj newaretu isluhgtees no Kreewu waldibas preefsch Anglu Schihdeem brihwibu, fawâs darischanas atbraukt us Behterburgu un tur kahdu laiku usturetees.

Franzija. Wahzijas fuhntis Parisê, firsts Hohenlohe, schinis deenas aibrauzis us Wahziju. Winsch, atpuhschanahs labad, no fawa amata us kahdu laiku tizis atwakinahst. Wina aiszetofschanu eerauga par sismi, ka schim brihscham Ciropas meeram nekahdas breefmas nedraudê. — **No Madagaskaras sino**, ka Howeeschu lehninene 1. (13.) Julija mirusi un ka winas mahfas meita Rana-walo III. kappusi us troni. Ministeru preefschneeks paleel amata, un ta ka winsch Frantschu pretineeks, tad zaur mineto waldibas pah-grossichanu Howeeschu karsch pret Franziju neteel trauzehts. — **Salihgumâ stary Franziju un Anamas waldibu** nofazihst, ka Anama turpmal pati no sewis newedischot nekahdas farunas ar Rihnas waldibu, bet atkuschot Franzijai to dariht preefsch Anamas. Zaur to tad Anama buhtu pilnigi palikusi par Franzijas pawalsti.

Schweize. Stary Schweizi un Spahniju lihgums noslehgt par fawstarpigu noseedsneeku idofschanu. Spahneeschu waldiba bij pagehrejusi, ka ari tahdi politiski noseedsneeki, kas isrihkojuschi us-bruzeenu pret waldineeku, buhtu isdodami; bet Schweizes waldiba atraidijusi scho pagehrejumu, un Spahnija tad no ta atfazijusees.

Italija. Sinojums par Kapreras falas pahrdofschanu Anglu beedribai teel — atfauhts.

Turzija. Montenegrijas firsts Nikolajs Konstantinopelê no Sultana tizis usnemts ar leelu godu, un sino, ka stary abeem panahst falihgums robeschu jautajumâ. Jauns falihgums robeschu leeta bij israhdijses par wajadfigu, tamdehl ka daschi no Montenegrijai preefschirteem apgabaleem, kas apdschwoti no Albaneescheem, negribeja pee Montenegrijas palikt, bet pastahwigi pret to dumpejahs. Montenegrijas firsts tamdehl lizis Sultanam preefschâ, lai winsch nemot atpakal schos apgabalus, un winu weeta dodot Montenegrijai zitus, kuru eedfchwotaji meerigi un gribetu palikt pee Montenegrijas. Sultans peenehmis preefschlikumu, un jauns lihgums tagad noslehgt. — Bes tam daschas awises apgalwo, ka stary Sultanu un firstu Nikolaju esot westas farunas par Rihth-Rumelijas generalgubernatora amatu. Kad tagadeja generalgubernatora Aleko Pascha amata laiks buhs notezejis, tad Sultanam ar leelwalstju apstiprinaschanu no jauna us peezi gadeem ja-eezel generalgubernators. Ta ka Rihth-Rumelijas generalgubernatora amats koti patstahwigs, un gandrihs lihdsinajahs waldineeka amatam, tad pehz wina daschi kahro. Montenegrijas firsts nu wehlotees, ka schai amata tiktu eezelts wina snots, firsts Kara-georgewitschs. Waj schai sira pateesi kas norunahts, naw sinams.

Deenwidus-Afrika. No Sulu semes sino, ka tur waldot leelu leelahs jukas. Kaut gan Ketschwajo kauja sakawis fawu pretineeku Usibepu, pehdejais tomehr esot wehl waldineeks fawâ apgabalâ. Nekahds droschs meers ne-esot panahst, jo wisur weens gluhnot us otu, ka waretu peepefschi un sleyeni tam usbrukt. Dauds Sulu Kaseru, kas wehlotees meerigu dschwoti, tamdehl fabehgufchi tai semes datâ, kas palikusi sem Anglu tuwakas waldibas. Wini luhgufchi Anglu waldibu, lai ta fuhntu fawus kara pulkus us nemeerigajeem Sulu semes apgabaleem, eewest tur meeru un kahrtibu; bet Anglu waldiba leedsahs to dariht.

Wisjannafahs sinas.

Spahnijas lehnisch abrauzis 26. Augustâ (6. Septbr.) Parisê. No turenês winsch dewees tahlak us Wihni. — **Wihne** atkal nemeers iszhelees. Ta kahds brangs strahdneeku puljinsch sapulzejees us eelas, lai gan tas zeeti aiszleegt. 10 dumpineeku apzeetinati. — **Ismelefschana** par nelaimes atgadijumu Steglizas bahrusi atlikta pee malas, tamdehl ka dselsszeka cerehdans newar apfuhdscht par wainigeem, jo

wini isdarijuschi fawu peenahfumu. Wahrtinu attaisitaji abi atradu-schi nahwi, un tos tahda wihse ari wairs newar faukt pee atbildibas. Dselsszeku miniferis idewis preefschraftsus, ka wilzeeni us preefschu ja-eegrosa. — **Is Diseldorfes sino**, ka tur isgahjuscho treschdeen bijusi masa semes trihzeschana. — **Sino**, ka us Sunda falahm, pee Asijas, bijusi kahdas deenas atpakal breefsmiga semes trihzeschana, zaur kuru wairaf ka 75 tuhtst. zilweku atradufchi nahwi. — **Is Wischnij-Nowgorodas raksta**, ka tur kahda fahdschâ useeta weeta, kas pilnigi eetaifita preefsch ne-ihstas naudas taifschanas. — **Is Behterburgas sino**, ka semstwas atrobot par derigu eetaifht atkluhtus tehjas namus, zaur fo atturetu laudis no schuhpofschanas. — **Senators Manaschina** lgs, ka „B. W.“ dsirdejis, scho treschdeen braufschot projam. — **Slawena Kreewu rakstneeka Turgenewa** lihkis eeswehtihst Parisê Kreewu banizâ 26. Augustâ (7. Septbr.). Klacht bijis dauds augstu weesu. Kattafalks bijis jauki ispufschots ar pulehm un palmu sareem. — **„Now. Brem.“** sino, ka Turgenews norakstijis wisu fawu mantibu Biardot fundsei. Ihs preefsch nahwes winsch tezis Dogolubowam schos wahrdus: „Dshwojeet un mihlejeet zilwekus, ta ka es esmu tos pastahwigi mihlejis!“ — **Pehz „Deepajas Wahzu awises“** redsams, ka barona Noldes flepkawas fakerti un apzeetinati. Laundari esot is semneeku kahrtas, Wirgeneeki, tehws ar fawu 22 gadus wezo dehlu. Kamdehl wini padarijuschi sinamo breefmu darbu, — wehl nesinams. — **Is Lehrpatas sino**, ka ir gribehts schinis deenas nodedsinahst uniwersitetes mahju. Pagraba atrasta malka ar falmeem, kas pa weetahm bijusi aisdeshinati. Ari ar petroleju apleets papihris un wate atrasti. Bes tam wehl ischetrâs weetas pilsehtâ nameem uguns peelifta, bet kas, paldeews Deewam, naw padarijusi nekahdu fahdi. — **Swehtdeen, 28. Augustâ (9. September)** Kopenhagenâ eeswehtija Kreewu basnizu. Pee eeswehtischanas bij klacht Kreewu Keisars un Keisarene, ta ari wehl ziti augsti weesi.

Zaur behdahm pee atfihschanas.

(Latwiski no P. O.—ng.)

(Weigums.)

VII.

Sarunafchanahs.

Kahdi mehneschi bij jau pagahjuschi, bet no Wahrtina Wendela nebij wehl nekahdas sinas.

Adwokatâ bij wisas leetas til labi, zil prata, eeriktejis un sinaja ari til dauds no Wendela, ka tas bij fawu beidsamo wehstuli is Schweizes rakstijis. Tahlak winsch nebij wairs no Wendela neweenas wehstules dabujis, un wisas darischanas ari bij jau flehgtas.

Wendela familija waldija, ka jau arween, weza kahrtiba, bet titai Teodors winus beeschali apmekleja. Kahda isdewiga brihdi winsch luhdsa Babu, to usklausht.

„Zums laikam ir kas itin fawads us firde,“ wina teiza mihligi, „jo ne wisai reti ir us Zuhju waiga fawads preefsch redsams.“

„Ta tas ir,“ Teodors fazija. „Pateesiba man ir kas fawads us firde un gribetu labprahst Zums ari to isteikt.“

„Mehs efam schê netrauzeti,“ Baba atteiza, „Helena ir lehli un Kahrlis nupat isgahja. Luhdsu runajeet.“

„Sazischu ar ihseem wahrdeem. — Zuh sineet, ka neschkirama draudiba mani ar Zuhju dehlu Kahrlis faweeno. Es fawu neschkirama. Mans tehws ir tanis paschâs domas; jo winsch ari augsti zeeni Kahrlis gara dahwanas. No wafar deenas es esmu pilnds gaddis. Mani wezaki grih, lai es prowesju pats us fawahm kahjahm stahweht un dod man wajadfigu naudu. Es pats ee-eiju us tam ar leelako preeku, bet Kahrlis padoms man tagad ir gauschi wajadfigs, un tehwa palihdsiba til tad labus auglus neshs, kad Kahrlis buhs man par palihgu, kad winsch buhs mans dalibneeks. Es nepagehru nekahdu mantas palihdsibu, noudas man pascham ir deewsgan, bet es grihu, ka winsch ari us preefschu man fawu draudisibu dahwatu un ar manim ka dalibneeks kopâ strahdatu.“

„Zuh preefschlikums ir tihri fawads; bet kapehz Zuh ar Kahrlis paschu nerunajeet? — Es domaju, buhtu behdiga leeta, schkirtees no Kahrlis; bes tam wehl mana wihra frishana —“

„Nekahdas isrunas,“ Teodors teiza starypâ. „Kahrlis ir mans draugs, un ar to ir itin wis issteikt.“

„Nu, tad es nesinu nekahda eemesla, kas buhtu wina atturejis, ar Zums kopâ strahdat.“

„Es domaju, waj Kahrlis nebuhs tam ihpafschumam nekas preti, kuru es grihu eeguht, lai waretu fawus nodomus ispidiht. Ka redsu, tad Zuh ne-eseet mani fapratufchi.“

„Es pateesi nefaprotu.“

„Nu sineet tad. Es esmu nodomajis Wisenheimes fabriku no pirkt. Rauget Kahrlis peedabuhst — ihpafchi Zuhju wahra dehl, kas tagad tur bes ihpafschneeka stahw — man fawu roku sneegt.“

„Do es grihu no wisas frds dariht,“ Baba atteiza preezigi.

„Al, ka lai es Zums par to pateizos!“

„Ne-astumjeet ari us preefschu manu luhgschanu, fo es Zums, fawu frds nemeeru klufinahst gribedama, kad Zums labi ees, preefschâ lischu.“

Baba speeda jauneklum roku un wehl reis apfolijahs Kahrlis luhlot peerunaht. Isnahkums nahja Teodoram par labu.

Fabrika tifa no Teodora eepirka, un jaanee beedri publejahs zil waredami, lai fabriku dauds mas atkal pazeltu. Puhlini ari nepalika bes augleem un Baba wareja preezatees par sawa dehla un Teodora labklahfchanos.

Lai me ari uffmaidija jaunajeem fabrikanteem, un „ar Deewu“ eefahktais darbs usrahdiya tahdus augtus, kahdus Mahrtinfeh Wendels wehl nefad nebij dabujis.

Tas Kungs swehti mihlestibu un atmakfa pasemibu.

VIII.

Dsimfchanas deena.

Pee preezigateem familijas swehtkeem, ko Wendela familija swineja, peedereja Babas dsimfchanas deena.

Ari schoreis behrni bij nodomajufchi to deenu preezigi pawadiht, un tamdeht bij wisi, kas til ar Wendela familiju draudsiwu tureja, eeluhgti.

Helena bij par kahdu masu preeku gahdajusi. Tas bij kahds jauki isschuhth kahju paleekamais, kahdu Baba femim apafsch schuijamahs maschinas wehlejahs, un Kahrlis bij ar Teodoru ko apnehmufchees, lam lihds beidsamam azumirklim, ka noslehpumam waijadseja palikt. Bes tam winsch bij preefch mahtes, kuras mihlako kawelli walas brihschds winsch labi sinaja, daschas derigas grahamatas nopirzis.

Swehtku deena bij atnahkusi. Pehz apfweizinaschanas musiku spehleja un nodseedaja kahdas dseefmas. Tad dsehra tehju un daschadi jautri farunajahs.

„Ka es tagad preezajos, mihlo mammix“, Helena teiza, „ka mehse til jaukus swehtkus lopa waram swehtiht, un kahda falda zeriba faka man, ka nahlofchu gadu gan wairs neweena netruhls, lam pee muhsu preekeem buhtu daliba.“

„Tas ir, pehz kam es kahroju, mihlee behrni“, Baba teiza. „Ta ir taisniba, es esmu schini dsihwe dauds fuhru un ruhktu deenu peedfihwojusi, bet es esmu ari laimiga zaur Zuhfu godigo un preefchfihmigo uswefchanos. Kad man Deews wehl til ilgi liktu dsihwot, kamehr mana weeniga wehlefchanahs peepilditos.“

„Ari tas war drihs notikt!“ Kahrlis atteiza. „Us schihds deenas swehtku programas stahw ari tas, ka kahda wehtstule no tehwa ir atnahkusi. Schè ir ta wehtstule“, Kahrlis teiza, un eefahka lasiht:

„Mane mihltais dehls, Kahrlis!“

„Tas Lewi, tas Zuhf wisus pahrschigs, ka no manas tagadejahs dsihwes ko dabuseet sinacht, un Zums, us manas lihdsfchinigahs dsihwes dibinajotees, zelsees jautajeens, kas mani us tam dsen, Zums rakstiht.“

„Es stahwu tagad lapa mala! Man, no behdigeem atgadiju-meem gruhti pahrbauditam, stahw Zuhfu mahtes mihligeem un labee wahrdi prahta.“

„Mana weeniga wehlefchanahs ir, Zuhf schè, Forbè, kur es tagad usturos, wehl weenreis redseht un pee firds speest, ja Zuhf scho labumu wehl man atwehleet.“

„Es esmu Deewa darbus pasiht un atsiht mahzijeos, ka, kur Deewa swehtibas truhkft, mehse zilweki nefa newaram isdariht. Taisna un firniga noscheloschana, kura man spalwu rosa speeda, lai es Zums rakstu, lai ir mana leezineeze, ka es, wezs wihrs, kura deenas jau flaititas, no wifas firts no Zums peedofchanas luhdsos, lai es ar sawejeem nefalihdsinajeos no schihds pasaules ne-aisseetu.“

„Tamdeht nahzeet, mihlee behrni, nahz, dahrga Baba, un pa-klaufeet beidsamo luhgchanu no Zuhfu“

„daudjapahrbaudita tehwa“

„Mahrtina Wendela.“

Wisi klastbuhdamee bij dsiki aisgrabhti. Baba raudaja diffi un pehdigi fazija: „Tas Kungs ir manu luhgchanu paklausijis. — Tee-fcham, behrni, usmeklesim tehwu, kad ari winsch deewsin zil tahku buhtu.“

Apnemfchanahs, tehwu usmekleht, dabuja wispahrigu peetri-fchanu, un Kahrlis nospreeda, Babu un Helenu us tahko zelu pawadiht.

Swehtki bij jo preezigi. Kahds klufs brihtinfeh eestahjahs, kad Teodors us Babas labklahfchanos issauza „lai dsihwo sweika“. Sawaruna Teodors eepina luhgchanu, ko winsch Babai preefcha lika. Baba ari faprata winu, un apfolijahs wina luhgchanu ispidiht. Luhgchanas peepildifchana bij ta, ka Helena ar Teodoru tifa faderinata.

Wisi bij pilnigi ar meeru, un Kahrlis pazehla us faderinata pahra weselibu sawu glahsi, to lihds dibinam istulfschodams.

Otra deena Teodors ar Helenu dewahs pee saweem wezakeem, kur tifa faderinaschanas swehtki swineti.

Babai un Kahrlim sirgi tifa suhtiti palak. Laimigaki gan wairs newar buht, ka tagad tee, kuri pee Wendelu familijas peedereja.

Teodora tehws apgahdaja zeleneelus ar daschadahm leetahm preefch zelofchanas us Italiju, un ta wini wareja ar Kahrla pawadifchanu otra deena dotees zela.

Skaidrais, silais gais un labais laiks darija muhsu zelineekeem zelu jauku un patihlamu.

Zelofchana gahja gan lehni us preefchu, bet tamdeht dabuja wairaf baudiht brihnifchligos dabas jaukumus. Spirgti un weseli wini pahrgahja pahr robeschu un ar katru deenu nahza tuwali tai weetai, ko wini few par zela mehrti bij likufchi un kur winu karsti mihlotais tehws dsihwoja.

„Mihla mahte“, Helena teiza, „waj tehws gan muhs wehl pasihst?“

„Waj winsch muhs wehl pasihst? Ta ir meitix, ehrmiga prafschana?“

„Ka ta, mammix? Tehws jau naw ilgi muhs redsejis.“

„Weena alga. Tehwa firdi mahjoja tal weenumehr muhsu waigi, un ari tad, kad winsch no mums atfahrijahs. Tu pahrlizeenafees, ka winsch muhs tuhliit pee pirmahs usstatifchanahs pasihst.“

„Es ilgojos, wina atkal redseht.“

„Wezums buhs wina ahrijo isflatu gaufschi pahrwehrtis.“

„Un ari wina firdi pahrwehrtis.“

„Nu, flawehts lai ir Deews, kas to ir pahrwehrtis par labaku. Tagad winsch buhs us preefchu mums labs tehws. Ar preeku winsch aismirfihds pagahjufchos laikus un mihlehs muhs firnigi.“

„Un mehse, mihla mammix, ne-atgahdinafim nefad winam pagahjufchos laikus. Waj naw ta?“

„Ta ir, mans behrens. Man patihl Tawas domas, jo tahs ir ihsti fristigas domas.“

Kahrlis peekrita pilnigi Helenas domahm. Ta pagahja laiks ar daschadahm, tahm lihdsigahm runahm. Zaur Italias dabas jaukumeem zelotot, greefahs wina waloda us Italias jaukumeem, tautu un wina eerafschahm.

„Mehs warejahm tal tehwm rakstiht, ka mehse nahkam“, Helena peefihmeja kahda deena.

„Tas buhtu wina til pat dauds pahrschigs, ka kad mehse tam paschi preefcha stahditos. Tagad waram wehl to brihdi baudiht, kur tehws nefataifjees muhs few preefcha reds“, Baba fazija.

„Ta ir taisniba“, Kahrlis fazija. „Ja tehws par dauds faslimis buhtu, tad waram us isdewigaku brihdi pagaidiht.“

„Es tam pilnigi peekrihtu“, Helena teiza, „bet kad mehse ihsti Forela nonahlfim?“

„Pehz mana aprehkinuma, pehz kahdahm fchetredesmitafstonaahm stundahm. Few waijag, mihla mahfch, wehl drufku gaidiht.“

„To es ari gribu dariht“, Helena atteiza, „jo man zits nefas ne-atleef. Jaula daba atlihdsina mums wifus zela gruhtumus. Lihdsf schim ir weenumehr mana karstata wehlefchanahs bijusi, jauko Italiju weenreis dabuht redseht.“

„Kad mehse sawu usdewumu buhsim ispidijufchi“, Baba fazija, „tad pawadifim ari kahdas deenas Florenzè. Es esmu no tahs jau-lahs pilfchetas dauds ko lasijusi.“

„Un tagad warefi pati ar sawahm azihm pahrlizeenafes“, Kahrlis teiza, „ka ta pilfcheta nefad naw deewsgan pilnigi aprakfita.“

Zelofchana bij no jauka laika pawadita, un tamdeht wareja dabas jaukumus jo labi apfstatiht.

Weenigais, kas zelineeelus kawaja, bij wina paschu fiakahriba, kad apstahjahs, lai waretu tuwali ar eedfihwotajeem, wina apgehru un walodu eepasitees.

Kahda masa pilfchitina, kur zelineeeki atpuhtahs, eeradahs kahds tirgotajs un usmekleja Kahrlis. Winsch pasneedfa tam kahdu wehtstuli.

„Kas wehtstuli ir rakfijis?“ Helena issauzahs preezigi.

„Rakfistajs laikam nebuhs wis gruhti usminams“, Baba teiza fmihnedama.

„Sinams“, Kahrlis apstiprinaja. „Tas ir Teodors. Helena lai lasa preefcha.“ Wini fahchdahs wif rinki apafsch kahda leela afahzijas koka us sako sahli.

Teodors pasinaja, ka mahja un fabrika eet, un wehleja wineem laimigu zelu un drihsu atpakal greefchanos.

Helena bij no wifseem ta preezigata. Kahdas pantinas, kuras Teodors til preefch winas bij rakfijis, ta islahija klusu.

Forele nonahlfufchi, wini palika tur par nakti. Otrà rihta Kahrlis aplaufschinajahs pehz Wendela un dabuja sinacht, ka tehwa ihpafschums kahdu pus stundas gahjeenu no Foreles bij atfahku.

Wahgi tifa fataifiti un diwi stipri sirgi aifwilla muhsu zelotajus us nodomato weetu.

Mehs aifseedsamees weeseem papreefchu un gribam ar sinamo mahju un wina eedfihwotajeem tuwali eepasihtees.

Swarigs atgadijums tuwojahs tagad. Waj winsch wifu dalibneeku wehlefchanos peepildihst? Waj winsch katru wedihst pee ta mehrti, kas tam tagad preefch azihm stahw?

Par to stahstihds mums nahlofcha nodata tahlat.

IX.

Atgreefchanahs.

D. pilfcheta ir kahda masa peldechanas weeta Italias semè, kura masaf zaur sawu no dabas apdahwinato apgabalu, ka zaur sawu meerigo un kluso dsihwi weefus peewelf.

No ta laika, kamehr Wendels no sawejeem bij schlihrees, bij jau kahdi dewini gadi pagahjufchi. Wendels bij jau wezs palizis. Winsch bij par to laiku dauds, koti dauds peedfihwojis. Laiks ar saweem gruhtumeem nebij wis tam fezen gahjis. Winam bij dascha fuhra pahrbaudifchana japahrzeesch. Wina firds apfina, kuru winsch aplufseht nespehja, pahrmeta tam daschadus fliftus darbus. ||

Wisleelalais siteens bij tas, ka Wendels zaur kahdu ugungrehlu sawu ne-apdrofchinato fabriku pasaudejaja. Tahlat winsch pasaudejaja pee kahdas afzijas fabrikas leelu naudas summu, kura warbuht leelako pufi no wina kapitala istaifija. Tas wifds darija winam leelas raifes un padarija wina newefelu. Arweenu wairaf winsch pahrmeta patf few par saweem darbeem un afina, ka wehl kas augstaks par zilweku ir, kura rotas zilweku laime un nelaiime stahw.

No tahs deenas, fur winsch fawai familijai muguru greefa, ne-
isdewahs tam wairs nelahds darbs, ta ka pehdigi ar atlitufchu kapi-
talu pilnigi no weefigahs fadshwes waijadseja atrautees.

Pirmds gadds winsch ufturejahs Schweizijas un pehdigi Italijas
juhraa peldetawas.

Mehs atrodam wezo wihru tagad D. pilsehta. Geshana winam
ir gruhtha palikufi. Winam waijag liktees no kahda stipra wihra us
ritula krehfla stumtees. Tahda wihse juhmalä notizis, winsch fehsh
tur stundahm un noslatahs us uhdens zeshchanos un krichanau. Wen-
deli wisi uiffata par kahdu ehrmigu wihru, un neweens negrib ar to
tuwafä draudsbä celastees.

Mehs sinam, ka Wendels nelad naw behrnu draugs bijis. Se-
nal winam nebij firde preefch masajeem, bet tam waijadseja zitadi
notift. Tagad darija winam tas leelu preeku, kad winsch kahda ne-
wainigä behrna azi flätitees un wira behrnischligu runu wareja
flaufitees.

Behrni pasina itin labi wezo fungu juhmalä. Katru reis garam
eijot, wini apfweizinaja Wendeli, un winsch lifahs no teem stahstih,
fo wini par deenu dara un la wini laifu pawada.

Wafarä, kad wehse palika, winsch lifahs feni ar krehflu us
sahli aiffumtees, fur weesi wakarös mehdsä fapulzetees. Winsch ne-
nehma wis paschä sahle weetu, bet kahda masä fahn-istabina, fur
winsch netrauzehs musikas flanas wareja flaufitees. Atkal kahda
sihme, ka wira firde leela pahrgrosichanahs notikufi. — Tagad Wen-
dels prata wifus weenfahrschos dabas jaukumus zeenih. Arweenu
wairat tika wira prahts un domas us augfchu greefti.

„Ja, ja,“ winsch teiza daudreis pee fewis. „Es biju no Deewa
nografees un Winsch bij ari tad no manim atstahjees. Pee wifahm
manahm behdahm un gruhumeem es esmu pats wainigs. Al, kad es
to wifu par nenotikufchu waretu padarikt! Bet es esmu jau par wezu.“

„Nä,“ wina eefschigä balfs teiza. „Neweens zilwefs naw par
wezu, lai waretu famus fliktos darbus noschlot. Wehl naw Taws
dshwes gahjeens beidsees, un neweens taifus fogis nefoda zilwe u
preefch nahwes. Wira wisarstata noscheloschana bij, ka winsch
famus behrnus bij atstahjis. Winsch wehlejahs ar teem un fawu
feemu Babu fahhdinutees, jo wira meefigä wahjiba wairojahs ar
katru deenu, un nu wira deenas lifahs jau buht flaititas.“

Dakteris dewa padomu, lai ne-atstahj Italiju. Winsch aifgahja
us Foreli, fur few masu wafaras mahjinu nopirka. Preefch tam
winsch isleetaja diwas treschdalas no kapitala, kas wehl bij atligees.

Mahjina ar fawu jauki eetaifitu dahrsu stahweja klufä un jaukä
weeta. Wina bij no kahda Italeefchu firsa eetaifita, kas nelainigai
fahrschu fpehleschanai bij padewees, un kahda wafarä to paspehleja.
Winnetajs pahrdewa tuhlt mahjinu par itin kahdu lehtu mafu.

Ko lihdsjeja Wendelim mihligais, jaukais dahrs, kas mahjinu
eeflehdä, ko lihdsjeja winam zilweku padewiba, kurei, wira eefschigä
nemeeru nepasidami un tilai pehz ahrigä isstata spreedami, wina
par laimigu dehweja. Wina firde bij weenmehr flumiga, un tahda
noschelojamä buhshana winsch mahjijahs Deemu mellet, us Deemu
palastees un Winam famus grehtus issuhdseht. Pahrgrosichanahs
gahja ar ne-iffakamu ahtrumu us preefchu, un ar katru stundu wairat
pahmeta wina eefschigä balfs winam par wira fenakeem darbeem.

Ge-esim tai mahjina pee Foreles, fur Wahrtinsch Wendels mahjo.
Pee augteem logeem karajahs aistaramee. Pa wafaras laifu
aiffahjamee bij preefch logeem aiffahisti un eefschigäs ruhmes waldija
patihkams wehsums.

Al greinas sofas, kas ar tumfchu satu famtu bij pahwillts,
Mahrtinsch Wendels guleja.

Wina mati bij reti un balti palikufchi, un wina gihmis bij
krunkäs fawilzees. Wina fenak baltais gihmis bij no ilgas flimoscha-
nas dseltens palizis. Gekrituschahs azis fpihdeja gurdeni un roka trih-
zeja, us kuru winsch fawu wezo galwu bij atspeedis.

Tä bij wifis peepildisees, fo Baba bij fazijust. Tä pahrbauhdits,
iffatijahs stiprais wihrs, kas fenak nefe par fwehtu netureja, katras
deewabihjigas domas nizinaja, apstulbots feemu un behrenus atstahja,
fawi til breefmiigi peewildamees un tehwa peenahkumu aismirdams.
Wina dshwe lihdsinajahs dshwei eefsch selta fahrta.

Seelas ruhpes bij wina pawifam nomahkufschas. Wifas zeribas
bij winam sudufschas un nekas tam wairs preeku nedarija.

Zaur ruhpehm ir zilwekam diwi zeli us labofchanos fagatawoti.
Weens aibaida wina no launumeem, un otrs wed wina pee atgree-
fchanahs; issamifchana un noscheloschana. Labi tam, kam wehl fpehls
preefch atgreefchanahs!

Sirds apfina pamahja weenmehr zilweku, tapat la faule ar fa-
weem stareem apgaismo semi. Neweens newar fawu eefschigä balfs
nomaitahi!

Mahrtinam Wendelim waijadseja behdu bikeri lihds dibinam is-
tukfhot. Winsch nopuhlejahs zaur mihligeem, labeem darbeem ar fewi
fahhdinutees, fo winsch bij noseedsees, un tas Raditajs ari naw zil-
weku, kas gib atgreestees, bes kahdas palihdsibas atstahjis.

Pee mehrteem, kuru winsch wiswairat ilgojahs panahkt, winsch
peefkaltija, famus peederigos wehl reis redseht un pehz peedofchanas
luhgtees. Winsch buhtu wifu fawu mantu dewis, lai waretu wifu
padarito launumu par labu greeft. No tahdeem eemesleem dshits, la
mehs jau sinam, winsch rakfija fawai familijai, bet atbildi winsch
wehl lihds tam laifam nebij dabujis.

Weenigais atspaidä Wendelim bij wina wezais fulainis ar fawu
meitu. Antonius, jo ta fauja wezo fulaini, apgahdaja wifas mahjas
waijadsbas.

Bij warbuht Augusta mehnescha widu, kad Wendels wairat dee-
nas gultu ne-atstahja.

Antonius apmeerinaja fawu fungu, un peetureja gulama istaba
pulksteni, lai tas ar faweem steeneem wahjineeku netrauzä. Tä at-
nahja nakts. Sahle fita pulkstenis diwypadfmito stundu.

Wendels atmodahs no meega un uszehlahs fehduä gultä. Winsch
flattijahs wisapfahrt, un wina afinis wahrijahs no drudschä. Geshli-
gais nemeers bij leels, un swars, kas us wina kruhts guleja, draudeja
wina nospeest. Winsch atstahja gultu un gahja pee loga, lai waretu
tihru gaisu ee-elpot.

Mehnesniza un leelais klufums darija nakti jauku un mihligu.
Klufums speeda Wendela nemeerigo firde ta, ka faule preefch pehrfona
negaisa usnahfchanas.

Wendels peelika fawu karsto peeri pee loga, kas us dahrsa pufi
bij. Loga rahmis bij melni pehrwehts un apselthits, tapat la Wen-
dela tagadne.

„Klau! Kas tas?“

Wendels dsirdeja fawä tuwumä diwas balfs, weena kahda weza
wihra un otra jaunäs meitenes, kurei preefch fawa lunga Deemu
luhdja. Schehlee, klufu isrunatee luhgshanas wahrdi Wendeli dsiki
aifgrahba.

Luhgshana pahreidsa ta Wendeli, ka winsch pawifam fajuka.

„Al Deews!“ winsch issauzahs, „es newaru Deemu luhgt!“

No fahpehm pahrnehts, winsch nokrita pee semes un palika tur
til ilgi gutot, lihds luhgshana bij pabeigta. Tad winsch uszehlahs no
grihdas un baidijahs pats no fewis, ka no kahda spoka, un eeflee-
dsahs sipri.

Antonius peesteidsahs un atrada fawu fungu, ka fawufufchu.
Winsch eelika wina atkal gultä, un pats noschdahs Wendelim pee
fahjahm.

Saha-istaba pulkstenis fita atkal no jauna. Siteeni atflaneja
pa wifu istabu, un Wendels atmodahs frostidamees.

Peegahjis pee fawa lunga, kas kahdus nefaprotamus wahrduä
runaja, Antonius fazija: „Apmeerinutees, schehligais lungs, fanemeet
to atspirdsinafchanu, kas Jums zaur faldo meegu teel dota.“

„Waj es esmu gulejis?“ Wendels prastja brihmidamees. „Es
gulejis? Tagad, fur man til mas laika atleek, ar pasauli aprehlina-
tees! Es mirstu un paleeku pasaulei til dauds parahda. Tu, Antoniu,
jau pasihsti manu behdigo stahstu, es esmu Tew dauds no tam stahstijis.“

„Duhfchu, schehligais lungs, tilai duhfschu. Wehl wifis war
labi buht. Deewa schehlasiba ir leela,“ Antonius fazija.

Ar rihta augfchanu Wendels drufku apgulahs. Pamasam spee-
dahs faules stari un puku seedu smarshä istaba.

Antonius'a meitina eenahja un pastrahdaja wifu, kas bij waija-
dsigs, un tad us wahjneeka wehleschanos lafja kahdus gabalus is
bihbeles preefchä. Meitene runaja til pat staidri un tekofchi italiski,
la wahjist, jo winas mahte bij Wahzeete un is Ausrijas eenahkufi.

Tä bij jau pulkstenis fawu desmito stundu atfneedis, kad kahdi
gresni rati peebrauja. Ratds fehdeja kahdi trihs zilweli. Diwas
dahmas, weena wezaka un otra jaunaka, laifam mahte un meita, un
weens lungs; pehz gihmja bij jadomä, ka tas lungs ir jaunakahs
dahmas brahlis. Mehsh pasihstam tos trihs; tee bij Wendela laulatä
draudsene Baba ar faweem behrneem.

Antonius feidsahs pee dahrsa wahrtineem, winus fanemi, jo
usmineja tuhlt, kas tee par weeseem bij, un tamdeht darija winus ar
mahjas buhshanahm pasihstamus. Winsch luhdsä weefus, lai apfeh-
schahs, lamehr winsch fawu fungu us ilgi gaidito weefu fanemfchanu
fagatawo.

„Kas ir, Antoniu?“ Wendels prastja eenahkufcham fulainim.

„Waj dakteris jau amahjis?“

„Nä, tee ir fweeschineeki.“

„Sweeschineeki? — No kurenes? — Runä, es trihzu jau aif sta-
fahribas!“

„No Juhfu dsimtenes, lungs. Tee ir Wahzeefchi; diwas dahmas
un weens lungs.“

„Es simu. Tahs ustizigahs dwehfees, fweizini. Al! feidsees,
Antoniu, un wed winus pee manas flimneeka gultas. Es buhfschu
meerigs, es esmu us wifu fataifjees.“

Antonius eeweda fweeschineekus istaba un pats aifgahja.

„Mahrtin!“ Baba eefauzahs, behdu un preeku afaras rauda-
dama.

„Baba, Tu fäh! Juh, mani behrni!“ wahjineeks teiza eelufsti-
nahits. „Renahzeet fawu tehwu lahdeht; nahzeet tam peedot, la Deews
tam jau fahf peedot.“

„Peedot un aismirft, mihlo wihrin, Baba atbildjeja. „Mehs
sinam, fo Tu efi iszeetis un wehl zeeti, un Deewa wahrds mums pa-
wehl, katram grehjneekam peedot. Tu biji maldijees un tagad Tu
noschelo; tas Kungs lai ir ar Tewi!“ Wina fluhpstija fawam wih-
ram peeri.

Behrni nobutshoja tehwan rofu un stahstija us wina wehlescha-
nos, kas beidsamds gadds bij notizis, un kas notika ar fabriku, kas
reis Wendelim peedereja, bet tagad zaur pirfchanu abu draugu rokäs
nahja un ahtri usplauka; tahkal par Helenas faderinafchanos ar Teodoru.

"Jums wajag pee mums nahl, mihlo teht!" Helena luhda. "Lilhidf ta Zuhš sipraki palikfeet, jelosim uf mahjahm. Lihds tam es ar mahli palikschu pee Zums un Zuhš kopschu no rihta agri lihds wehslam wakaram."

"Tas war notift," wezais wihrs atteiza, "bet man ir wehl weens nolihgums."

"Sakat, teht."

"Kas man wehl peeder, pahreet Zuhfu ihpafchumâ. Genahlums no schihs mahjias, lai ir Zuhfu, un til tas mafais atlikums no naudas lai man paleel, kamehr es dshwoju. — Manu ustizigo fulaini, Antoniu, es gribu lihds nemt."

"Sinams," Baba teiza, "ari masâ, no faules nodegufè meitene lai nahl mums lihds."

Schi wehstis tika Antonium tuhli darita sinama, un wirtsch to ari ar preeku peenehma.

Otrâ deenâ aisheloja jaunais fabrikants tuhli uf Wahziju at-pakal. Seeweetes palika pee flimâ tehwa, un preezajahs par ahtro isweselofchanos, kura ar wina flahthuhfchanu tika weizinata.

Pehdigi Wendeta tehms bij til tahlu isweselofjees, ka wareja atpakal zelofchanu uf Wahziju usnemt.

Zaur Deewa schelastibu Mahrtinsch Wendels bij atradis riktigo zelu uf atgreeschanos, un wina firds bij preeziga un deewabihjiga palikufi.

Wendeta familijâ eestahjajs tagad ihsta kristiga dshwofchana. Wisa pagahjiba bij aismirita, un kairs fargajahs to kahdu reis at-gahdinah. Ur weenu wahrdu fakot, Wendels bij pawisam zitads palizis; wirtsch bij mahjijees Deewu mihleht un peeluhgt. Wirtsch eedabuja eefsch femis to meeru un apmeerinafchanu, kas zaur deewa-luhgfschanu zilwekam teel doti.

Wirtsch faneedsa leelu wezumu, ar faweem behrnu behrneem dshwodams. Wirtsch teem allasch fajija, lai fargahs no pasaules negantibahm. Un kad wina pehdigâ stundina bij atnahkufi, tad wirtsch no faweem mihleem schlihras ar scheem wahrdeem:

"Atshsteet un godajeet Deewu, sawu kungu. Ko Zuhš doma-jeet, waj dareet, lai noteel „Wiss ar Deewu."

Weshstule is Kurfemes.

Rudens ar sawu swehtibu nu atkal tuwojahs; dascha nama tehwa firds tagad jo meeriga top, tai apsinâ, ka nu atkal daschus ro-bus warehs pildiht, kuzi gada laikâ padariti. Ruhpes deht sawahf-fchanas, un preeks par Deewa swehtibu uf laukeem mainahs, bet pa-leel ta zeriba, ka nu atkal sawus peenahlkumus warehs peepildiht. Til ar schelumu Jareds, ka wehl daudsi to Deewa swehtibu ar nezeeni-fchanu sawem. Masâ ir tas pulzinsch, kas tai Kunga deenâ wina namâ atnahk, Winam pateift; no scheem pascheem wehl daschi to otru swehtdeenas pusi pawada grehzigâ plihfeschanâ frogôs lihds ar teem, kas Deewa namâ nemas ne-atnahza. Blaustifchanahs, nekahr-tigas tehrfeschanas, lamafchanas un pat asinainas kauschanahs fahf atkal parahditees, kas kahdu laikâ bija aplufufchas. Staryp dsehra-jeem pat atronahs fainneekt un nama tehwi, kam gan wajadsetu eewehrot, ka tee ta uswesdamees sawu godu saudè un faimej, faweem peederigeem, ja pat wisai draudsei ir par negodu un peedaussifchanos. — Ur schelumu Jareds, ka schahda nekahrtiga dshwe nesuhd, bet til ais truhkuma kahdu brihdi aplufufsi, tagad pee rudens swehtibas no jauna fahf parahditees. — Mihsee tauteeschi, zil ilgi Zuhš wehl

sawu godu liffeet nowahrtâ; waj Zuhš ne-esat wisi weenas tautas behrni, waj Zuhfu meesas naw ka kahds Deewa namâ, kur tam Kungam mahjas weeta janem? Atstahjeet jele reis tahdus grehzigus zelus un usnemeet godigatu dshwi; efeet jele ari wehrti tahs swehtibas, ko ne ween Deewâ Zums atkal schini rudeni parahdijis, bet ari wisa ta laba, ko Augstâ Waldiba Zums labpraht nowehlejusti, gribedama Zuhfu labklahfchanu wairot. Zil deenas schini darba laikâ atkal teel nokawetas uf teefahm staigajot deht tahm nekahrtibahm, kas dshrumâ padaritas. Zil familijâs nemeers, naidis un asaras zaur nekreetnu dshwi! Kadehk Zuhš, brihwi zilweki buhdami, sewi tam faunajam par wehrgeem nododatees un leekatees kalpinatees. Kadehk Zuhš negribat to goda wahrdu sew kopt, kuru jau daudsi no Zuhfu tautas brahleem sin few ustureht, kas godu un zeenifchanu no waldis-fchanas un zitahm mahzitahm tautahm ir mantojufchi. Man it ih-pafchi te firds fahp par muhsu mihlo draudsi, kuras widâ wehl tahdi draudses lozekfi atronahs, kas mums par negodu dshwo un ar ihg-numu ja-usluhko. Teem, kas Zuhfu un Zuhfu behrnu labklahfchanu melle, Zuhš esat muguru greesufchi, winus nizinadami un wajadami. Bet ka gaisma ar tumfibu naw weenajama, ta ari schè — gaismai to-mehr reis peekritihis wirerola, lai ari winai wehl tagad geuhli jazih-nahs pret tumfibu. Pagastia waldischanas un teefas, eijat drofchi sawu likumigo zelu, ka Zuhš ne ween waldischanai zaur sawu swehre-ftibu folijufchi, bet ari ka Zuhfu firds apfina Deewa preekschâ Zuhš ne-apfuhds. Nezeefchat, ka plihfeschanâ, no kuras wisi ziti nelabumi zelahs, pastahw, bet ka ta ar wifu fakni, ka nikna fahle, top israuta. Tad ween waram zereht labklahfchanu no tahs Deewa swehtibas, kas mums tagad peefschirta; tad sekmesees jo lupli wisi puhlini ari pee muhsu jaunahs pa-audses mahjibâ un isglihtofchanâ, kad meerâ un godigi, wezaki un skola un basniza, roku rokâ kopâ strahdahs, un to Kungu, ka wisa laba deweju, ne-aismirfchs, — wina ihpafchi swehtde-nâs wina namâ peeluhgt un tam pateift par wifu labu. R. S.

Drupas un drufkas.

Swaigfchnu pratejs un semneeks.

Kahds swaigfchnu pratejs mehnesi, apluhkodams eekrita dihki. Par laimi semneeks tuwumâ buhdams to iswilka un uf wina fajija: "Kad Zuhš uf dihki buhtu luhkufufchi, tad Zuhš mehnesi tur buhtu redsejufchi; bet kad Zuhš uf mehnesi skatijatees, tad sinams, Zuhš dihki newarejat redseht." R. S.

Batw. Aw. redaktors: J. Weide.

No jenfures atwehlehts. Jelgawâ, 30. Augustâ 1883.

S l u d i n a f c h a n a s.

Muhrumifchas pagasta teefa (Dobeles aprinka teefas datâ) usajina wijus, kam kahda laikâ eeruna pret tam buhtu, ka pee schi pagasta peederigais Krijschahna un Erihnes Grünfeldt dehts, Janis, no lau-laitâ pahra Dahwa un Annifhes Elling behrta weeta tizis peenemts, to lai lihds 12. Oktoberim f. g. schett peenehs, jo wehslar neweens netils klaufts un adop-teereschana dabuhs likumigu spehtu. Dots Muhrumifchas pagasta teefa, 24. Augustâ 1883. (N. 119.) Preekschschd.: B. Kreuzberg. (S. W.) Strihw.: A. Grube.

Muhrumifchas pagasta walbe (Dobeles aprinka) dara wisem saweem ahrpagastâ dshwodameem pagastâ lozekfeem sinanu, ka krona un pagasta nobewu isbalifchana no-tikufi un ka schi pagasta walbe, no schihs beenas rehkinot, latru treschdeen, sawa teefas namâ, muifchâ, galwas nandû un labibu fanems, un par to kwihiti un pafes u. t. j. pr. idos.

Dots Muhrumifchas pagasta walde, Augustâ mehnesch. 21. deenâ 1883. g. (N. 249.) Pag. wez.: D. Zepflit. (S. W.) Strihw.: A. Grube.

No Brambergu krona pagasta teefas, Dobeles aprinka, teel sinams darihts, ka 1. un 2. Septemberi schini 1883. gadâ, pulksten 8ôs no rihta fahloht, Brambergu Wal-wadu mahjâs mirufchâ Waiwadu fainneekta **Musa Broedermana** mantiba, ka firgi, gowis, aitas, zuhtas, rati, ragus, wez- un jaunmohes pilni un tulkfchi bishu toki un wehl daudsi wihreeschu-un ari gultu drehbju, wairakfchilifchanâ pret tuhliit staidru aismakfu no schihs teefas belegazijas taps pahredoia. Brambergu m. pag.-teefa, 11. Aug. 1883. (N. 273.) Preekschschd.: J. Böttcher. (S. W.) Teef. strihw.: S. Wietmann.

Behnes judmalâs esnu pehz wis-jaunatahs sistemas eeritejis **winas fabrifawu.** Wisnu apnemos uf to wislabato, laipni apdeenot, isstrahdahht. Mafâ 10 kap. par mahzianu. Meldieris: A. Henning.

Berkenes pagasta walbe (Dobeles aprinka) dara sinanu, ka wina 12. Septemberi f. g. **galwas-naudas** mafatajus par 1883/84. g. klaseerehs; tamdeht il latrs schi pagasta lozeklis, kas gribetu nespehzihs labad mafas atweeglo-fchanu dabuht, lai angfchminetâ deenâ schi pagastâ weeteeku fapulzei ar sawahm luhg-fchanahm un leezinafchanas rakfeem stah-dahs preekschâ. Kas nebuhitu ar klaseerefchanu meerâ, warehs 14 deenu laikâ sawu fuhdribu Dobeles usraugu teefai peeneht; pehz tam ne-weens wairs netils klaufts. Dausu mahjâs, Aug. m. 17. d. 1883. g. (N. 157.) Pag. wez.: E. Bergmanis. Rafftu weh.: J. P. Kweefis.

Anglu superfosfatu 12-14% peedahwâ E. Zafobfchons, dshelzela celâ N. 5, pretim jannajam zectumam.

Bukaischu (Fodenhof) pagasta walbe, Dobeles aprinka, dara zaur schi wisem saweem pagastâ lozekfeem sinanu, ka **nodofchanu isbalifchana** preeksch 1883/84. g. taps isdarita 16. un 17. Septemberi f. g. Kas ar schi isbalifchana nebuhs meerâ, warehs 14 deenu laikâ pee usraugu teefas fuhdribu peeneht, bet wehslar klusu zeeht un nospreestâ schlikâ mafafchanu isdarist. To lai eewehro! Wias pilfchtu un lauppagastu polizejas top luhgatas, fahjeenes pagastâ lozeklis peefsch, sawu familijâs fahstahwu pee schihs pagastâ walbes usdot, un winus nepectureht, eekam usrahba kwitanzi par famafkatu gal-was-naudû, lihds ar familijâs fihni. Bukaischôs, 13. Augustâ 1883. (N. 324.) Pag. wez.: R. Grünberg. Strihw.: Urdewicz.

Ustizama behrnu aukle teel mekleta preeksch maseem behrneem uf laukeem. Japeeprafâ Jelgawâ, Swehtes celâ N. 16, pee baronenes Medem.

D. Lomberg's
 runajams teesu u. taisnibas leetas
 preekspusdeenās no plkst. 9. lihds 11.,
 pehzpusdeenās no pulksten 3. lihds 5.
 Jelgavā,
 Strihvera eelā № 11.

Sludināšana.
 Jelgavas pilsetas walde zaur
 scho dara sinamu, ka wina pirmdeen, 12.
 Septemberi sch. g., weenā torģi pilsetas
 eelu, platschu, tirgu, tiltu u. t.
 pr. tihrišchann jeb slauzišchann us 1 1/4
 jeb 3/4 gadi atdos.
 Zfoliſchannas nolikumi pilsetas waldes
 kanzelejā lasiſchannai atrodami.
 Jelgavā, 24. Augustā 1883.
 (№ 993.)

No fawas zefoſchannas atpakaļ
 nahziš, es esmu atkal usuehmis
 ahrstefchannu. Esmu runajams:
 Dšhwokli: no plkst. 12—1 un 3—4.
 Ažu ahrstetawā: no plkst. 9—10.
Dr. Waldhauer.

Gewehrojama ſina!
 Katra ſwehtdeen no pulksten
 11eem lihds pulksten 4eem pehz
 pusdeenās buhs Behtermui-
 ſchas Bluku frogā, kahdas
 3 werſtes no Olainas ſtan-
 zijas, weens
ahrste runajams.
Dr. Homo.

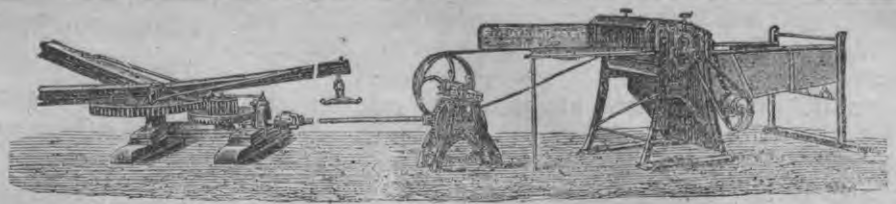
Par ſinu.
 Preekſch ſlimmeekem no tahtatahm puſechu
 daru ſinamu, ka esmu mahjās atrodams
 it deenas wiſdroſchaf preekſchpusdeenās ſtan-
 dās no pulksten 9eem ſahſot.
Dr. med. D. Boetſchke,
 dakteris krona Behrsmuiſchā.

Ekſamineerehts
ſkolotaja palihgs
 teel meſlehts preekſch Nurmuiſchas ſkolas.
 Peeteiſchannahs drihſā laika ar leezibas
 rakſteem pee ſkolotaja
B. Seimana,
 pr. Talſeem.

Kaſchoku=
 un biſſu joſtas, tragbantes, fra-
 wates, ſchlipfes un wiſas ſortes zindu
 peedahwā
M. Strohl,
 zindu magāſinā,
 № 5. Jelgavā, Paleijas eelā № 5.

Maſchinu eelu,
 pirmo ſorti,
 peedahwā
C. Höpkeris,
 Jelgavā.

Slaweni paſhiſtamos
Packarda
ſuperfoſfatus,
 pahr Nihgu nahluſchus 425 kap. maijā,
 pahr Leepaju nahluſchus 450 kap. maijā,
 pahrdob
A. Heilsbergis,
 Jelgavā.



**Semkopibas maſchinu un rihku
 paſtahwiga iſſtahde**

no
F. W. Grahmann — Rihgā,
 Kahrtā eelā, eepretim Tukumaš bahnuſim.

Paſtahwigs lehgeris no kutamahm maſchinahm, labibas tihriſchannas
 maſchinahm, efektu maſchinahm, maſahm ar gehpeli dſenamahm ſud-
 malahm u. t. j. pr.

Weenigais aiſſtahwis jeb pahrdewejs
 no Berlines aſz. beedribas „S. F. Eckert“ fabrikas ween un wairaf-lemefchu
 arkleem, kā ari no Sweedrijas Defverum Bruk arkleem, kroneteem 1871. un
 1880. gadōš no Baltijas II. un III. ſemkopibas zentr. iſſtahdes ar wiſaugſtafajahm
 goda algahm.

Superfoſfati un ſaulu milti.

Wiſās grahmatu-bodēs dabunama ſchi grahmata:

Derigi padomi

pee
 mahjās-lopū kaites un ſlimibas paſiſchannas un ahrstefchannas.
 No
R. Prenzſch'a,
 MED. VET.
 Ar wairakeem nobildejumeem.
 Matſā 1 rubli.

Scho grahmatinu ſaraſtot rakſitais mehginajis eet pa wideju zeku, weenfahz
 mehlebamees iſhumā tuwaki aprakſtiht wiſbeechſchaf rohdoſchahs mahju lopu kaites un
 ſlimibas ari Latweeſchu walodā, paſneegdams zaur tam ſkurſemes un Wiſdemes eedſi-
 wotajem waijadjigōš brihſchōš daſchus katram lopturim jo eewehrojamus padomus;
 otrfahrt zensdamees weizinhrt ari Latweeſchu walodā weterinar-ahrſtibas ſinibu un
 paplaſchinahz zaur tam ari ſchāi ſinā Latweeſchu rakſineezibas lautu. — Schim meh-
 ſim tuwodamees, rakſneeks grahmatinas ſaturu eedalijis wairaf nodatās. Pirmā no-
 datā laſitajs atradihs uſſiſhmetus pirmfahrt daſchus derigus padomus pee ſahlu-eedo-
 ſchannas ſlimeem mahjās-lopeem, otrfahrt ari iſhu pahrfatu par Latweeſchu rakſinee-
 zibu lopu-ahrſtibas ſinā; otrā nodatā — ſirgu ahrigas kaites un eekſchigās ſlimibas
 jo plaſchafā mehā apſtahtitas; treſchā nodatā — gowu ſlimibas wairaf iſhumā ap-
 ſtahtitas; zeturā nodatā — awju ſlimibas; peektā nodatā — zuhtu-ſlimibas; feſtā
 nodatā — ſunu-ſlimibas; ſeptitā nodatā — putnu-ſlimibas; aſtotā nodatā laſitajs
 atradihs uſſiſhmetus pirmfahrt daſchus ahrſtibas lihdsjekus, kā war padariht katru lo-
 pinu ſewim paklaufigu un pozeetigu pee ſlimibas paſiſchannas un ahrſteſchannas; otr-
 fahrt ari iſhu pamahzibu par wiſwajadjigatahm lopu ahrſtibas operazijahm un par
 lopu tuwaku iſmeleſchannu pee eekſchigahm ſlimibahm.

Apſtat iſnahza un zaur Ferd. Beſthorna grahmatu-bodi Jelgavā dabunami:

Teefas-likumi

no
 20. Now. 1864. g.
 un tee wiſpahrigeek nolikumi, kas toš jo pilnus dara.
 Ši kreewu walodas pahrtulkoti pehz juſtiz-miniſterijas pawehles.
 Matſā 2 rubl. 50 kap.
 Apſtellejot pahz paſtu, ir 35 kap. japeeſek preekſch eepaſaſchannas un ſuhtifchannas matſas.

Friſchas un taukas
 krona ſlotu
ſilkes
 peedahwā
C. Höpkeris, Jelgavā.

Langdales
ſuperfoſfatus
 pahrdob par Nihgas zenahm
Eduards Roſenberg,
 Jelgavā, pee Annas wahrteem,
 „pee Nihſeneeka“.

Aprike,
 pee Aiſputes, ir wairaf

mahju
 pahrdodamas. Tuwaki nolihgumi pee-
 praſami muſchwaldbai.

Sabrſus,
 mehbeles, miruſchu drehbes, bruh-
 ketas ſlaweres peedahwā jaunā maga-
 ſina Bauſtā, pretim aprinka ſkolai.
C. Baktowſky.

Labako Anglijas
ſuperfoſfatu
 pahrdob no lehgera Jelgavā, pee Dobeles
 wahrteem, **Fr. Weidemanis.** Labibas,
 ſehklu, ſilku un ſahls weikals.

Labakahs ſortes
ſuperfoſfatus,
 galwotus ar 17%, iſ ſlawenahs Ohlen-
 dorffa & Co. fabrikas, Londone,
 pahrdob no lehgera
Otto Weſtermanis,
 Jelgavā.

Jaunas
tauſu ſilkes
 pahrdob no lehgera Jelgavā, pee Dobeles
 wahrteem, **Fr. Weidemanis.** Labibas,
 ſehklu, ſilku un ſahls weikals.

Wiſās grahmatu bodēs dabunama:
Semkopja
Auglu-ſoku
dahrſs.
 Matſā 60 kap.

Basnizas un skolas sīnas.

Weens Kungs, weena Kristiba, weena tiziba.

Rahditajs: 8. sw. pehz Basaras-swehtku atfwehtes Ewangelizjums 2c. Sina. Gaukstolu buhschana Widsēmē pahr 1881./82. gadu.

8. sw. pehz Basaras-swehtku atfwehtes Ewangelizjums. Mat. 7, 15.—23.

Wils ir plehšigs swehrs; wilkam ir nikna, ašins kahriga daba; wina preeks ir saplehst un apriht; winsch ir gana kaunakais eenaidneeks; kad winsch dabu eelaustees ganamā pulkā, tad winsch awis fakampj un saplehsch un tahs atlikuschahs isflihdina. Tā winsch to ganamu pulku, kas ir gana dahrgā manta, isposta un samaitā. Tahdi plehšigi wilki ir tee wiltigee praweeshi; tee ir Kristus eenaidneeki; winu preeks ir tahs dwehseles, ko Kristus ar sawahm ašinihm fewim atpirzees, no Kristus atgreesst un samaitaht un to draudst, Kristus ganamo pulku, ispostiht; wini flubina laudis us kaunu, apzeetina un aptumšcho winu firdis un prahtus, lai tee sawus grehtus ne-atfihst un nenoschelo un no teem negreeschahs, un netiz eeksch Jesus Kristus un nedabu grehtu peedoschanu, bet paleek un nomirst eeksch saweem grehkeem. Tee ir winu nelabee augki, ka tee to draudst fajauz un atgreesch no tahs flaidrahs tizibaš, kas swehtu dara, un flubina zaur kaunahm eekahroschanahm us mantas un meefas kahribahm un eegahsch netizibā un issamischana un leelds grehts un kauna leetas. Winu nelabai dabai newar buht ziti kā nelabi augki, jo ispuis koks newar labus auglus nest, un wihna ogas newar lasiht no chrschkeem, jeb wihges no dadscheem. Bet kad awis redi wilku nahkam, tad tahs behg no wina, jo tahs pasihst winu, wina nikno dabu, wina kaunos darbus jeb auglus. Tapehz tee wiltigee praweeshi flehpi sawu plehšigo, nikno dabu awju drehbēs; jo kad tee flaidri parahditu sawu nikno prahtu, kad tee ar flaidreem wahrdeem isteiktu, ka tee ir nahkuschy postiht un samaitaht, tad Kristus awis no teem fargatos un behgtu; kad tee flaidri apleezinatu, ka laudis grib flubinaht us grehkeem un netizibu, tad laudis wineem netizetu; tapehz tee wiltigee praweeshi, no eekschpuses plehšigi wilki buhdami, sawu wilka dabu

flehpi apaksch mihligeem wahrdeem, un nahk kā awis, leekahs brahti efošchi, kas nahk ar labu prahtu un mekle kauschu un draudses labumu. Tā darijuschy tee wiltigee praweeshi wežs laikōs, tā tee ari dara muhsu deenās, ar wiltibu tahs dwehseles peekrahpdami. Kad wezahs deribas laikōs tee ihstenee praweeshi laudis grehtu deht aprahja un toš apdraudeja ar fodibu, jo grehts ir kauschu samaitaschana, un toš flubinaja us grehtu atfihschanu, lai tai fodibai isbehgtu, tad zehlahs ari tee wiltigee praweeshi un fauza: „meers, meers!“ un teiza, ka tee praweeshi laudihm tikai gruhstu juhgu gribot usspeest, un ka Deews pawisam tahds bahrgs ne-esot, ka winsch sawu kauschu grehtus gribetu fodiht un peemirst to schelastibu, ko winsch folijis Ahbraāmam un wina dšimumam muhschigi. Tee ari likahs swehti efošchi un walkaja ta Kunga wahrdu sawā mutē, allaschin: Kungs! Kungs! fajidami; teem ari bij praweeshu sihmes, jeb praweeshu dahwanas: tee fludinaja nahkoshas leetas, isdšina wellus un darija warenus darbus, jeb brihnuma sihmes; bet tee tahs praweeshu dahwanas, ko tee dabujuschy, walkaja us kaunu un samaitaschanu; tee nedarija tam debesu Tehwam pa prahtam, jo tas ir Deewa labais un scheligais prahts, ka laudis atgreeschahs no grehkeem un tiz tai Deewa schelastibai, un tā zaur tizibu swehti top; bet winu kaunais padoms un prahts nelahwa Deewa wahrdu swehtiht un aiskaweja Deewa walkstibas atnahkschanu. Tā tee few paschus un toš, kas wineem tizeja un flausija, eegahsa fodibā un postā. Tas Kungs us wineem fajihš: „eita nost no manim, juhs kaundaritaji, es nekad juhs ne-esmu pasinis.“ Tee bija winu niknee augki, no kureem wini bij japašihst, ka tee, awju drehbēs nahkdami, tomehr bij plehšigi wilki. Tā ari muhsu deenās dara tee wiltigee praweeshi; wini nahk awju drehbēs un ar praweeshu sihmehm, tee nahk ar mihligeem, brahligeem wahrdeem, walkā ari sawā mutē Deewa wahrduš, toš pahrgrosidami, tee ari dara daschu brihd' pat leelus darbus, bet winu augki ir nikni: tee atnem to tizibu no kauschu firdihm,

tos flubina uf eenaidu un mantas un meefas kahribahm un aiskawè debefas walfstibas nahfshanu. No tahdeem nifneem augteem buhs winus pasiht un no wineem fargatees, jo tee negrib uftaisiht, bet isahrdiht un ispostiht, un no kauschu taukeem un treknumeem barotees. Tee runà mihligus wahrduš, leekahs kauschu un tautu draugi buht, winus gribedami isglahbt no tumfibas un wehrgofchanas, un winus peewest pee gaismas un swabadibas; tee runà no grehta juhga, ko kauschu kalleem tee grib usspeest, kas winus flubina uf grehtu atstahshanu un wed zaur tizibu uf meera un pateesibas un taisnibas zekeem un uf laizigu un muhschigu swehtibu. Bet winu aught naw labi: tee sehj eenaidu un lepnibu kauschu firdis, un flubina laudis zeltees pret wisu wirfibu, kas no Deewa ir eezelta, uf afins isleeshanu un laupishanu. No winu augteem winus buhs pasiht un no wineem fargatees, lai tee laudis nepeewik ar saweem wiltigeem wahrdeem un ne-eegahsch postà un samaitaschanà. Lai mahzamees swehtu gudribu no wezeem pagahjuscheem laikeem, kuroš wiltigo praweeschu augli bij nikni: postš un samaitaschana; lai atfihstam muhsu laika sihmes, ka ari tee, kas tagad nahf awju drehbès ar mihligeem wahrdeem, pehz kureem aufis neef, ir plehfigi wilki, kas Kristus draudsi grib isflidinaht un tahs dwehseles atgreest un atschkirt no tahs ween'weenigahs pestishanas un swehtibas, kas ir eefsch Jesus, ta leelà dwehsefu gana un bifkapa, wahrda ween dibinata, un zaur meefas un mantas kahribahm, eenaidu un droschibu eegahst netizibà un nemeerà un postà un samaitaschanà. Lai Deews sawai draudsei dod tahdus prahtus, kas pastahw eefsch pateesibas, tos wiltigos praweeschus pasiht no winu augteem un no wineem fargatees. Tad buhsim ihsteni swabadi un gaismas behrni, kas staigà pa meera zekeem.

S i n a .

A. Boek †. Schi gada Latweeschu Awisès tika peeminehts nelaika Nihzes mahzitajs Brasche, kas, pahri par 80 gadeem wezs buhdams, aigahjis uf muhschigo dufu. Bet lai ari peeminam wehl ottru Deewa kalpu un firmu tehwu, kas tapat schini gadà sawa Deewa preefshà aigahjis, proti Dobeles Latweeschu draudses nel. mahzitaju Karl Boek. Jebfchu schis gan naw wis, tà kà nel. Brasche, pasihstams bijis zaur Latweeschu raksteem, ko buhtu farakstijis, tad tomehr ari scho sawu aigahjuscho

kalpu Deews bija apdahwinajis ar daschu labu gara dahwanu, ko peenahlahs ar pateizibu peemineht, ihpaschi: ar firdi, kas pateesi Deewu, pateesibu un taisnibu kreetni mihloja, ar bagatu garigu dahwanu un spehku draudsi ganisht, behrnus mahzihht, wiseem, wezeem, jauneem, ifkatram ne ar kahdeem jaufti puschkoteem, bet ar weenteesigeem wahrdeem to faziht, kas tam der un ko waijadseja, un turklaht ar ne-apnikufchu prahtu zauru muhschu lihds pat firmam wezumam un mireschanas stundinai strahdaht un ne-peekufufscham buht pee sawa darba. Lai tad ari schim mihlam tehvam, kas nu jau dufš wehsà semitè, wehl kahdu goda wainadsinau sprauscham uf kapa, tè ar ihseem wahrdeem peeminedami ir wisu schehlastibu, ko Deews pee wina padarijis, ir ko tam palihdsejis strahdaht dauds dwehselem par swehtibu.

Karl Boek, 1810. gadà, Kursemes augfshemè, Baltamuischà pee Subates dsimis un no sawa tehwa, kas ari bija mahzitaja amatu mahziješ, deewabihjigi audsinahts, jau no jaunahm deenahm bija wehlejees par mahzitaju palikt un tahdà amatà wisu sawu muhschu Deewam kalpot, un to ari Deews winam schehligi wehlejis. Zelgawas gimnasijà un Lehrpatas augstfrolà ar godu mahzishanas gadus pabeidsis, tas papreefch tika par skolotaju un audsinataju pee nel. Neretes mahzitaja behrneem un kahdus 6 gadus ir tos, ir dauds zitus jaunefus skolodams jau toreis dauds labu sehllu Deewam par godu stahdijis firdis un dwehseles, par ko schee ne-aismirstamo, mihlo audsinataju, kas nu dufš apafsch semes, un wisu, ko tas winu jaunibas deenàs pee teem labu pastrahdajis, ar karstu mihlestibu un firds pateizibu peemin. Behz winsch tapa eezelts par mahzitaju Subates draudse, tur strahdajis 13 gadus ta Kunga wihna kalnà no Deewa swehtihhts un no wiseem godahhts, un tad tika pahrzelts uf Dobeli, paschà wisleelakajà Kursemes draudse, pee kuras peeder lihds 17 tuhft. dwehseles un 4 basnizas un kur winam tadeht 32 gadus strahdajot bija darba papilnam. Tà nu winsch pawisam 45 gadus to swehtu Deewa wahrdu fludinajis, sawu draudsi kopis, to pee kahrtibas ufturejis un Deewa zefu wadijis ir ar mihleem un, kur waijadseja, ar afeem wahrdeem, jo jebfchu wina firds no dabas bija mihliga un lehnprahtiga, tad tomehr, kur ween nelahrtibu jeb netaisnibu manija, tur karsti eedegahs, jo ta naw ihsta mihlestiba, kas weenumehr glauda, bet kas ari sin un prot raht un pahrmahzihht tos, kas apallojuschees. It ihpaschi nelaikis dauds puhlejees un ruhpejees par skolahm un skolu wairoschanu

fawâ draudsê, kur bija atradis preekschâ tilai kahdu pahri panihkufschu fskolu, bet kur tagad pawifam 11 fskolas, ko ar Deewa un draudses palihgu cetâifijis un ko beeschi apmeklejis un pahrraudfijis. Bet kad ar laiku fahka wezumš uscet un tahdâ leelâ draudsê weens pats newareja wifu isdariht un wifur buht flahht, kur waijadseja, tad peenehna beidsamôs gaddôs fewim par palihgu jaunakus strahdneekus, beidsot fawu pascha dehlu, un kad ari scho aizinaja zitur par mahzitaju, tad firmgalwis manidams ka jau beidsamais spehks drihs buhs pagalam un azis palekot tumschas, luhdsâ, lai winu atlaischot no amata. Tomehr ari tad wehl, kad pa Jurgeem 1882. gadâ no fawa amata bija atstahjis, ne-atstahja wis no darba, ne no fawas wezas draudses, bet ir pa to laiku, kamehr teem ziteem ta apgabala mahzitajeem bija janahk to draudfi kopt, ir kad jau jaunais mahzitajs bija ezejts un zaur nelaimigu atgadijumu palizis flims, schis wezais tehws, wairaf par teem ziteem strahdadams, bija un palika weenumehr tas ihstais un brihscham weenigais draudses kopejs un apgahdatajs wifâs garigâs waijadfihâs, eedams, braukdamš, kurf ween to aizinaja, daschu reis pat pehdigâ negaisâ un putenu laikâ, zaur to parahdidams, zit gauschi fawu draudfi mihklojis lihds galam, un ka jebfchu no tahs bija ja-atstahj, tomehr firds pee tahs tâ bija peekhrufees, ka newareja un newareja pawifam no tahs atstahht. Tâ puhlejees weztis, kamehr beidsot 2. Maija deenâ schini gadâ, to wafaru preeksch tam itin jautrs un nekahdu flimibu nemanidams apgulees, no rihta usmodees manija, ka wifî spehki suhdot, nahwe nahkot, un fawu firmo laulato draudseni beidsamo reifi sweizinjais, fawus behrnus, kas tuwu, kas tahlu, swehtijis un Deewam fawu garu nodewis, weegli aismigahs. Nahwe bij lehnitinahm un tomehr til ahtri, neweenam negaidot, usgahjusti, ka newareja ne wifus radus un draugus, ne ari to draudfi apfinaot. Tomehr behru deenâ bija fapulzejuschees laudis no dauds malahm, fawu wezo dwehfeles ganu ar mihlestibu pawadiht, un parahdiht, ka finot gan zeeniht un godahht fawus waditajus, kas teem to Deewa wahrdu runâ un kas nomodâ par winu dwehfelehm. Lihds ar teem dauds dseedataju koxi ar faweem wadoneem, fskolotaji, amata brahki, Kursemes mahzitaju wezakais, superdente, pehrmindexi, radi, draugi u. z. no jauki ispuschkota Deewa nama leelâ rindâ pawadija aigahjustcho draugu un tehwu lihds dufeschanas weetinai Dobeles kapsehtâ, usbehra tam fawas semes faujites,

jauktas ar daschu mihlestibas asaru, us wina muhscha schkirstinu un behrtin apbehra kapu ar pukehm un kronischeem. Lai nu dusš saldi pehz deenas karstuma un lai Deews dod wina dwehfelei, muhschigi ispefitai, debes goda krehsla preekschâ dabuht dsirdeht schos wahrduš: „tu man est ustizigs bijis lihds nahwei, fanem nu no manas schehlastibas rotahm muhschigas dsihwibas kroni.“ R.

Laukskolu buhschana Widsemê pahr 1881./82. gadu.

Tas preeksch kahda laika isnahkufschais „Sinojums par laukskolu buhschanu Widsemê us 1881./82. gadu“ no Widsemes zeen. schulrahta S. Guleke kga peemin pirmâ kahrtâ tos trihs, tagad labakâ apgahdibâ pazeltos, no Widsemes riterfchastes gruntešos un ušturetos fskolotaju seminarus. Kad lihds schim fskolu wirswaldes teefa tais seminaru ekonomiskôs gada rehkinumu noslehgunôs eeskatija, tad arween peetruhkumu atrada, lai gan summas no riterfchastes pufes preeksch scho rehkinumu segschanas arween peelika. Tagad nu labaka materialiska buhschana seminarôs, kas preeksch muhsu laukskolahm jo swarigi, kâ lemjams, buhs us drofcheem pamateem, tadeht ka Widsemes riter- un landschaste us landtagu 1882. g. teem trijeem seminaru preeksch winu waijadfihahm 5000 rubtu ikkatru gadu ir peelikufi flahht.

Kas no seminaru minams buhtu, ir, ka draudses fskolotaju seminarš rudeni 1881. g. leelu gruhumu peedfihwoja. Zahnis Zimse kgs, pirmais fskolotajs un direktors pee ta pascha, kas tam 42 gadus bij kalpojis, nomira Oktoberi 1881. g. Drihs pehz wina nahwes eewetahs minetâ seminarâ nekahrtibas, ka tamdeht 3 seminaristus waijadseja isfleht. Newareja ari pat zaur uszihfigu mekleschanu no wirfskolu waldes pufes derigu weetneeku schi aigahjustchâ weetâ par direktoru atrast. Tapehz scho amatu schulrahta kgam prowisoriski, ar pirmo semesteri 1882. g., waijadseja peekent, un winsch to wehl tagad walda.

Tahht peefihmejams, ka no Augusta 1881. g. isdewahs preeksch abeem seminaru Waskâ Kreewu walodas fskolotaju no Baltijas seminaru audselneem dabuht. No draudfchu fskolotaju seminaru tapa wafarâ 1882. g. 15 audfegni atlaisti, 3 Zgauni, 12 Latweefchi. Wifî schee jau weetâš.

Pee usnemšanas ēkama peeteizahs 33 jaunēki, 22 Latweešči, 11 Igauni. No šķeem tapa 9 Latweešči un 5 Igauni usnemti. Skolu, kur seminaristi mahza, apmekleja 30 behrni, puiseni un meitenes.

No Latweešču pagasta skolotāju seminara 37 audseņem atlaida 19, un wisi jau darbā.

Preekšč usnemšanas bij 52 peeteikuschēes, no kureem 20 tapa usnemti. Šči seminara skolu, kur seminaristi mahza, apmekleja 44 behrni, 19 sešni, 25 meitenes.

Igaunu pagasta skolotāju seminara bija 1881./82. g., kā tas programā bij redsams, 12 audsešni katrā klasē, pawišam 24.

No šķeem aigahja 12. Peeteikuschēes bij ščini reišā tikai 12, no kureem pee pahrbaudišanas 1 fritā zauri un 11 tapa usnemti. Bet kad weens preekšč 2 gadeem šlimibas deht istahjees seminarists atpakaļ nahza un pirmā klasē tapa usnemts, tad ščai klasē buhs tagad 13 školoni, un zaur to preekščejais škaitis 24 atkal šafneegts.

Ari ščē tapa preekšč Kreemu walodas mahzibas weens stundu dewešs peenemts.

Draudišču skolotāju ēkamu pastahweja wisi 15, kas istahjahs is seminara, un 2 ēkšterni, kureem gan diwōs mahzibas preekščmetōs turpmakā pahrbaudišanā bij japadodahs, un kurā wini ari wehlaķ pastahweja. Latweešču pagasta skolotāju ēkamu nolika 19 no šči seminara atlaisteem audseņem, 4 ar loti labi, 8 labi, 7 peeteekōšči, un no 9 ēkšterneem pastahweja 4 ar peeteekōšči, pawišam 23.

Wišpahrigai skolotāju konferenzej waijadseja zeen. ščulrahta ēga klahtbuhschanā par 1882. g. tapt noturetai.

Tešrpatas seminara direktora Hollman ēga 17. un 18. Junijā ar wina preekščbijuščēem audseņem noturetā konferenze škaitija 22 beedrus un 31 zitu laukskolotāju. Ščē tapa par deewaluhģchanu skolā, behrnu špehlem u. t. j. pr. preekščā zeltis, un 7 preekščnešumi lasti un pabršpreestī.

Walmeeras aprinki atkrahjahs konferenze ar 41 beedru un 11 weeseem 31. Augustā un 1. Sept.; Balkas skol. konferenze tapa šhogad Trikatē 19. Maijā notureta, un bij no 35 beedreem un 10 weeseem apmekleta.

Skolas šinas pahr dascheem aprinkeem škan tā:

A) Latweešču aprinkis.

1) Rihga. Adjamine, Ahdaschi, Ritaura, Sigulde šuhdsahs par wahju mahju mahzibu, un domā pee šewis eegrosiht strahpes školās Septembei, jeb zaur školās laika pagarināchanu us 4 seemahm to panahkt.

Alasch-Bangasch to negrib eewest, jo pagasts tam pretojahs. Rodenpois ir to riktigo zetu gabjis, strahpes naudu par atraušchanos pehz ismekleschanas un par aiskaweschanu zeeti peedšiht, un no tā laika pastahw kahrtiba. Šloka grib tahdu pašču kahrtibu eewest. Iščškilē šuhdsahs par mekanisku mahju mahzibas eekalschanu. Mahlpils preezajahs, ka strahpes škola mahzibas paweizina. Kōknešē atnahkt pee pahrklausišanas tikai tahda $\frac{1}{3}$ data no wišeem behrneem, Štukmanu muiščā tikai $\frac{1}{6}$ data. Madleenas draudsē diwi muiščū ihpaščneeki šawahm školahm eewehrojamu palihdšibu šneegušči. Sigulde weens muiščū ihpaščneeks labakeem draudses školoneem pee atlaischanas pa rublim ščlinkōjis.

Par palaidnibu un nekahrtigu atskolu apmekleschanu šuhds Kōkneše, Ahdaschi, Santaschi; Kōkneše tomehr atlaisch strahpi par aiskawetahm atskolu deenahm, tadeht ka atskolu šahšchanu no kanzeles, un ne wiš zaur žirkulari šludinot.

Žitur kur esot školotajs skolu loti palaidis, bet nu šanehmees to cekahrtot.

2) Walmeera. Ščē esot loti šipigas šlimibas plošijuschahs, tā ka 6 školahm waijadseja ušnesinamu laiku apšahtees.

Ihpašči ščē leela šuhdsiba bijuši, ka behrni no pahrklausišanahm atrahwuschēes, kā: Leelpupes, Rubenes, Limbaschu, Straupes un Umurgas draudses. Limbaschōs behrni apmekleja ari šlikt atskolas.

Alojā, Burtneekōs, Limbaschōs un Leelpupē netop strahpes nauda kahrtigi peedšihata. Top ari gaudōs, ka wezaki preti stahw šiltai kop-ehšchanas eewescharai skolā. Žitur, kur tā bijuši eewesta, atkal atšahata. Leels nelabums esot ari, ka ščini aprinki beš dauds nepahrbauditeem skolotāju palihģeem wehl 8 nefataišiti školotaji atrodotees.

(Turpmat beigums.)



Nahditajs: Sinas. Ezescha. Bar lauku apstrahdashanu.

Sinas.

Behterburga. Domenu ministerija esot isstrahdajusi projektu preeksch laukfaimneezibas beedribu pahrlaboschanas. Wisas laukfaimneezibas beedribas, kas us 1884. gadu nebuschot eesuhitijuschas finans par sawu darboschanos, tiksot usskatitas par wairs nepastahwoschahm. Bet turklaht ministerija buschot peepalihdsiga pee jaunu beedribu dibinaschanas us isstrahdatà projekta pamata.

Grihwa. Bar semkopibas istahdi, ko atklahja 30. Augustà, „Ztgai f. St. u. L.“ raksta, ka peeteikschanah: notikusi jo leelà mehrà, tà ka industrijas pagalmis un lopu un maschinu schukhni bijuschi japaleelina un japawairo. Kursemes gubernators, kas tagad usturejahs ahrsemis, bij nodomajis pats personiski tà goda presidents atklaht istahdi, un Rihgas-Dinaburgas dselszeta walde istahditos preekschmetus sawà zekà apfolijusees par wolti west atpatak.

Ezescha.

(Weigums.)

Us feena behnineem sawahktahs fehklas isleetaht, nebushtu pareisi, jo, tà jau fazihis, leelakà daka fehllu naw eenahkusees un tamdeht nedihgtu; bet wisleelakais sliktums buhtu tas, ka daschas nesahlu fehklas atkal isfehhtu, kas jau plawà atrodahs, un ar tahdu fehllu tadfchu ne-eespehtu plawas sahli pahrlabot. Ta-

deht tas rittigakais buhtu, plawu fehklas eegahdatees is fehllu pahrdotawahm.

Us ezeshu pareisu ustaisichanu un rittigu eedalischanu gul tas wisu leelakais swars. Ezeschas pehz sawa leeluma ir daschadas, ween-, diwjuhgu un pat wehl leelakas, luhkot pehz semes smaguma, fur winas bruhkemas.

Labahm ezeshahm waijag buht pa datai schahdahm:

1) Katrai tapai waijag buht tà, ka katra sawu strihpu jeb zeku well, un weena otras pehdàs nenahf.

2) Tapas nedrihkt wisai tuwu kopà buht, lai tik drihs nepeekesahs.

3) Tapahm waijag atkal weenadà mehrà weenai no otras stahweht, lei strihpas, ko winas well, ir weenadas. Tahdas ezeshas, kuru tapu starpas naw weenadas, ne ween ezeshanai naw derigas, bet fehklai ir wehl skahdigas, zaur sawu neweenadu eeshanu.

Tapas wisu labaki taifa no katamà dselscha, kas teek rahmi eeskruhwetahs jeb tapat eefistas. Ezeschu rahmjus taifa no koka jeb dsels; bet wairak tà 24 tapas weenà rahmi nedrihktetu wis buht. Wispahrigi nemot, tapas nedrihktetu wis garakas apalksch rahmja buht, tà 8 zellas. Waj nu tapas ir drusku leektas jeb taifnas, buhtu gandrihs weena alga; tik tahm waijag buht spizahm us semi, bet ne nascha wihsè, jo winahm newaijag semi greest, bet drupinaht. — Pee fasekluschas semes ir labi, kad tapas ir drusku us preekschu leektas, jo winas tad labak un weeglak nesahli israu-

un ezejot labi isplofa un isnihzina. Ari ritigš aijjuhgušs pee ezeščas ir no leela swara. Kad sirgi ihši aijjuhgti, tad ezeščas eet weeg-laki un fellaki, bet kad gari aijjuhgti, tad eze-ščas eet gruhtaki un dšiti. — Ezeščas swars stahw fakarà ar semi; winas nedrihšt nekad til smagas buht, ka tahš lihšd rahmjeem pee ezeščanas arumòs eegrimst. Saprotamš, ka pee weeglas semes aijweenu weeglakas ezeščas waijadsehs nemt, nekà pee smagas semes. A.

Par lauku apstrahdaščanu.

Sem tahda wirsraštia atrodahš „Rig. Žtgas“ 23. nummura semkopibas peelikumà kahdš jo eewehrojams rakštš, kas pelna, ka to ari starp masgruntneekēem isplata. Mehš is ta rakšta iškemam, kas jo eewehrojams, un peesihmejam šawus pašču daudš gadu eewehrojumuš.

Lai gan par lauku apstrahdaščanu ir ļoti daudš runahts un rakštihšs, tad tomehr ir waijadšigš, to arweenu atkahrtoš un leetas peemineht, kas til swarigas, ka tee semkopji, kas pehž tahm nefaimneeko un tahš ne-eewehro, nekad labas plaujas ne-eeguhs. Tas tadšču naw leedsamš, ka pa leelakai dakai ir semkopis pats pee tam wainigš, ja rudšu, kweešču un ahbolina lauki naw pehdejo seemu labi pahrzeetuschi un ja tantš tulkščas weetas atrodahš; tad ir waj nu par febu jeb par daudš arts, jeb ari uhdens nowadiščana naw bijuši laba. Šchiš wainas mehš wehl wehlaš pahrrunasiim.

Kadeht daudš semkopji wišpahrigi derigas semes apstrahdaščanas pamata-mahzibas ne-eewehro, tas nahk pa leelakai dakai no tam, ka tee semkopibas laikrakštu un grahmatu lasiščanai ļoti mas laika nowehlē, pa dakai ari zaur tam, ka tee domà, ka wišu labaki protot, un teem tadeht wairš ne-esot ko mahžitees.

Tee semkopji, kas tà domà, šlahdē ne tikai šew ween, bet wišai walštij; miljoneem mehru labibas un miljoneem wesmu lopu baribas taptu wairak eeenemti, ja semkopji semes kopsčanas pamata-mahzibas mahzitos pasiht un pehž tahm šaimneekotu. Tahš ir til weenkahrščas, bet til swarigas un derigas, ka katram semkopim

waijadsetu dšihtees tahš šew eeguht. Tas tadšču naw eespehjamš, ka amatneekš waretu us preekšču tapt, ja tas materialu, lai tas buhtu koks, almenis, ahda jeb dšelsš, ar kuru tam jastrahdà, neprot pareiši apstrahdaht. Tee amatneeki darbojahš gandrihš wiši sem jumta, zeetàs telpàs, no ahrenes netrauzeti, kurpreti semkopja darba weeta ir brihwà daba, kuras špehkus tas tikai mas eespehš šawaldiht. Tadeht ari dabas mahziba šaka: „Semes kopsčana ir dabas špehku isleetaščana un apkarosčana preekšč zilwezes waijadšibu apgahdaščanas“.

Pee lauku apstrahdaščanas waijag, šinamš, wišpirms semes ihpaščibas eewehrot, jo weegla seme žitadi ja-apstrahdà, nekà smaga, un semē eedehtiteem stahdeem tur waijag labu augščanas weetu atrast. Weegla semē turahš šmal-kahš semes dakinas ļoti mas kopà, un ja nu ta wehl zaur arščanu top irdenaka pataišita, tad augi ne-atrod tanī zeetu un drošču weetu un zaur šlahdigajeem gaisa eespaideem daudš wairak zeefš, nekà tad, ja seme pareiši isstrahdata. Smagajà mahla semē turpreti top augi par daudš šaspeesti, zaur ko minu augščana teef aiškaweta, ja semes dakinas neteef til taht irdenas daritas, ka gaisš, šiltums un mitrums pee stahdeem war weegli peekluht.

Šchoreiš gribam tikai no weeglas semes runaht, pee kuras apstrahdaščanas wehl teef daudš grehłots. Šmiltš seme teef ar teefibu „ištehretaja“ nošauka, jo ta wairak isdod, nekà winas špehšs to atkauj. Tadeht ka šmiltš semes dakinas neturahš kopà, war gaisš, šiltums un mitrums til leelà mehrà eespeestees, ka mehšlòs peewestahš stahdu baribas weelas teef ļoti ahtri iskaufetas un pa dakai apasč aramahš kahrtaš atrodosčà semes kahrtaš nowaditas, jeb top wehja laupijums. Semkopim waijag tadeht usžihīgi dšihtees, šchahdu is-šchlehrdesčanu pehž eespehšas šawaldiht, nekaweto gaisa peekluhščanu aprobesčot un augeem drošču weetu isgahdaht. Kas scho-deen šawu weeglo semi usar un riht' jeb pariht' jau to apsehš, tas newar nekad labu plauju šagaidiht, kad ari laiks deewštin žil labš buhtu.

Jau no dabas tšchauganà seme top zaur pahrlleezigu aršchanu par dauds irdena, tà fakot, dobumaina, it ihpafchi tad, ja bijusi ar nesahlehm apaugusi. Tikai pamastinahm ta nogulahs, zaur ko semes tšchauganums pasuhd. Bet fchi semes noguleschanahs jeb fazeeteschanahs prasa sinamu laiku, un jo ilgak tas welkaks, jo wairak nesahlu un rugaju semè atrodahs. Tahdà par dauds irdenà semè eesehtà labiba dihgst zaur semè atrodoschos mitrumu gan koti ahtri, bet augu faknites nahf drihs semè atrodoschàs ar gaisu pilditàs telpàs, kadeht stahdeem jau no pascha eefahkuma truhkft baribas. Pamastinahm seme nogulahs, bet fmalakhs stahdu faknites teel zaur to faleektas, pa datai ari farauštitas, un ar to ir stahda dšihwiba ispostita; tas top augšchanà kawehts, nonihkft un newar wairs tà eeselt, ka waretu seemu pahrzeest. Stipri fakstot farauštahs stahdu faknites wehl wairak, zaur ko sehjas nihkft un paleek dšeltenas. Tahdas sehjas pawafaròs dauds weetàs dabon redseht, kur seme par dauds jeb par febu arta.

Žitadi ir, ja weegli semei kauj peeteekofchi noguletees. Lai scho stahwofli waretu ahtraki fahneest, ja-ar jau tuhliit pirmo reisi schauràs, ne pahri par 6 zelli platàs wagàs, zaur ko seme netop par dauds irdena. Ja seme ir ar nesahlehm apaugusi, tad ir wajjadšigs pa preekšču to ar fškluhr-arklu nosčkluhreht, pirms to dšili usar; it ihpafchi pee papuwes preekšč mehflu uswešchanas tas ja-eewehro, jo žitadi nesahles neteek isnihžinatas un tahs šalo wehlaš tahlaš. Kad mehflu us no nesahlehm tihritas semes teel uswesti un ee-arti, tad naw wajjadšigs, wehl reis preekšč fehšchanas semi usart, jo tas tikai fšahde, mehplotu semi wehl reis art. Ja wehlaš tomehr nesahles eero-dahs, tad tahs war ar ezešchanu jeb fškluhrešchanu pilnigi isnihžinaht. Ja nu semei at-kauj pilnigi noguletees un isruhgt, tad sehja us tahdas semes koti labi attihštahs, war nekaweta augt un til stipri eeselt, ka katrs stahds nahkofču seemu pahrzeesch, jo tad ir šmilts seme til zeeta tapusi, ka stahdi toni winu dabai patihkamū augšchanas weetū atrod. Šaknes

tad war labi isplatitees, baribu weegli us-nemt un to augam peewest. Tà apšrahdatai šmilts semei top tai til wajjadšigais mitrumš usturehts ilgaku laiku un rudsu sehja ir pret seemas un pawafaras daudsreis fšahdigo gaisu apdrošchinata.

Bet ja daschu reis tadšču šmilts semes us-arschana preekšč fehšchanas daschadu eemeflu deht tà ir nosebojušees, ka wairs ilgaki newar gaidiht, lai seme noguletos, tad žits nelas ne-atleek, ka preekšč rudsu fehšchanas pilnigi šagatawoto semi peerulleht, zaur ko pahrlleezigi irdenà seme teel pee sehklas graudineem peespeesta, kas koti dauds pee sehjas pilnigas at-tihštischanaš palihds, ka mehš to is muhfu peedšihwojumeem waram apgalwot, it ihpafchi, ja pee fchi darba rinku rulli isleeta.

Augschejā pamahžišchana der preekšč rudsu sehjas, bet til pat eewehrojama ta ir ari preekšč pawafara sehjahm weegli semè. Us pawafarà artas semes sehja wafareja tikai koti reti, pee koti koti isdewiga laika dod labu raschu. Muišchàs, kur pehž semkopibas mahžibahm teel šaimncekots, teel wiš preekšč wafarejas nolentee lauki, isnemot preekšč kartuseleem, jau rudenī usarti. War seemu seme nogulahs un usnem preekšč sehklas dihgšchanas wajjadšigo mitrumu, kuru ta ilgaku laiku usglabà, zaur ko augu augšchana teel labak wežinata, nekà kad šchahda weegli seme teel tikai pawafar' usarta.

Tas ir muhfu drufku aukstakā klimatā no leela šwara jau tapehž ween, ka semkopis war beš ruhpehm labako laiku pawafar' preekšč fehšchanas nogaidiht, beš ka wajjadsetu šawus širguš arot možiht.

Dauds semkopju domà, ka tas esot tihri weena alga, waj weeglo semi schauràs jeb platàs wagàs arot, un ka to nedrihkstot dšili art. Tahdas domas ir pawišam nepareišas, un winas ir tas eemefls, kadeht leelakà data šmilts semju nenesš tahdas plaujas, kahdas tahm wajjadsetu nest. Mehš jau agrak peeminejahm, ka šmilts semi wajag itin schauràs wagàs art, lai ta waretu noguletees un ruhgt. Weeglu semi nedrihkft par dauds art, jo zaur to ta top

par dauds irdena. Zaur weentreifigu arschanu naw gandrihi nemas eespehjamš aramo semes kahrtu ar stahdu atleekahm un peewesteem mehfleem kreetni fajaukt un samaisht, ja wagas pehdu platas ar. Wisu semes datu pilnigu samaischanu war tikai zaur schaurahm un dsitahm wagahm fasneegt. Mehš jau senak aistrahdijahm, ka nebuhs baiditees semi dsiki art. Lai apdoma, ka smilts semes apafschkahrtā atrodahs dauds islaufetas, weegli usnemamas stahdu baribas weelas un ka smilts semes apafschkahrtā naw tadeht til nabaga, kà mahla semē, un ka bes tam ari seemā zaur salu, kuresch ihpaschi pee semes apstrahdaschanas ir muhsu wislabakais draugs un palihgš, dauds stahdu baribas weelas teek islaufetas. Zaur rudens arschanu mitrums semē paweizina fehlas usdihgšchanu, un augu faknes eespeeschahs ahtraf tanī semes kahrtā, kura peeteekofschs dauds sumš stahdu baribas atrodahs, zaur ko stahdi ahtri un kupli aug. Pats par sewi protams, ka ari smilts semes aramo kahrtu drihkt tikai ruden' padfilinaht, bet nelad pawafar'. Rudeni pareisi usartam laukam wajjag buht lihdsigam usraktai dahrsa semei, un tas neko neslahdē, ja lauka wirsū dasch-daschada seme redsama, kas no apafschkahrtas usarta. Pawafar' tā fauktā „nedsihwā seme“, no kuras til dauds baidahs, ir par augligu tihruma semi pahrehtusees, kura spehzigus augus spehji isaudseht.

Rudeni artu papuwi smilts semē wajjag pehz mehflu usweschanas Maija mehnescha beigās jeb Junija eesahkumā wehl tikai weenu reis 6 zellu dsilās, schaurās wagās usart; wehltreifiga wehlafa arschana arweenu slahdē, un ir tas eemesls, kadeht rudsi, tahdā par dauds irdenā semē eesehti, spehzigu ne-attihstahs un seemu til labi nepahrzeesch, kà tahdi rudsi, kuri nogulejuschā semē sehti un tadeht spehzigu attihstahs un seemas slahdigais gais nespehjteem wairš slahdeht.

Lai gan fehjas laiks tagad jau klahht, un mehš warbuht tamdeht ar muhsu pamahzi-

schanu par semes apstrahdaschanu preeksch seemas fehjas schini gadā nosebojuschees, tad tomeht mehš wisus semkopjus, kam weegla smilts seme, winu paschu labā luhdsam, schē pasneegto pamahzibu par semes apstrahdaschanu nahkamā pawafarā preeksch wafarejas eewehrot.

Wehl weenu leetu mehš gribam pahrrunaht, kura preekschā stahwofschā fehjas laikā deewšgan eewehrojama, un warbuht ka muhsu padoms nenahht par wehlu. Mehš efam schini pawafarā eewehrojuschī, ka tur, kur uhdens wagas arot bij augsti usmestās un naw nolihdsinatās, rudsu fehjas un wehl wairak ahbolinsch stipri apslahdeti. Tas ari zitadi newar buht, jo wagas, kurahm wajjag pahrejo uhdeni no lauka nowadiht, ispilda sawu usdewumu tikai tad, kad winu malas ir gludeni nolihdsinatās, waj nu ar lahpsu, jeb zaur kahdu ihpaschu eetaisi pee arkla. Bagahjuschā seemā ir schi waina us lihdseneem laukeem dauds slahdejusti, jo zaur peepeschu mihkstu laiku sagadijees sneega uhdens newareja deht wagu augstahm malahm notezeht, un tā ka tai paschā wakarā wehl eesahka stipri falt, tad uhdens pahrehtahs beesā ledū, kas laukus kà apsegs pahrlahja, un sem kura fehjas koti dauds zeeta. Pat pshawu sahle ir semakās weetas eewehrojami apslahdeta. Safalusi smilts seme ne-isschkirahs uhdens zaurlaischanas sinā no mahla semes; til pat pirmā kà pehdejā nelaisch uhdeni zauri.

Mehš newaram deewšgan eewehleht, fehjas laukōs wisahm uhdens wagahm winu augstahs malas nolihdsinaht, weena alga, waj ta mahla, waj smilts seme. Semkopis nedrihkt us isdewigu laiku palaistees, bet tam buhs pat to wismasako leetu eewehrot, kas to waretu no slahdes pasargahht.

Wagas ar nolihdsinatahm malahm.

Wagas ar nenolihdsinatahm malahm.

Sintenis.